

Turrappport

Polen

Stortur i dagene 21. maj – 28. maj

2016

Indhold

Deltagerliste	Side 2
Forord	Side 3
Turplan	Side 5
GPS-kort v. Jon og Ralf	Side 6
Fuglesider v. Per R.	Side 10
Øvrige artslistes v. Jonna	Side 20
Florasider v. Jon	Side 22
Deltagerdagbøger	Side 32
Historie v. Ebba	Side 46
Politik/ økonomi v. Ebba	Side 48

Deltagere

Birthe Bacher	Jon Feilberg (botanisk leder)
Einar Bacher	Bodil Feilberg
Lene Annelise Hansen	Karen Margrethe Høeg (turleder)
Jette Bjerregaard Kristensen	Per Rasmussen (ornitologisk leder)
John Kristensen	Ebba Larsen (turleder)
Annie Andersen	Ralf Larsen
Neel Bacher	Annelise Thomasen
Jørgen Lindby (turleder)	Hans Christiansen
Jonna Nielsen	Karen-Grete Yttesen
Aage Jensen	Per Hermansen
Merete Stentoft Jensen	Carl Axel Henrichsen
Kis Knaack	Lise Mejer
Otto Knaack	Janne Gygli

Forsidefoto: Hvidhalset fluesnapper af Jette/John

Forord

Lørdag den 21. maj påbegyndte Natur-Øst endnu en af sine ture til udlandet – denne gang til Polen. Sidst vi var i landet var i maj måned 1997. Og det var et helt andet sted end på denne tur.

På dette års tur besøgte vi 2 Nationalparker (NP), *Bialowieski* og *Biebrzanski*. Af Polens 22 NP var disse to valgt pga. deres artsrigdom, og fordi vi kunne få en del viden om stederne fra personer vi kendte. Turens tekniske arrangør var *Vindrose Rejser*, hvilket indebar at de har stået for fly, hotel m.m., daglig bustransport samt kontakt til lokale naturguider. Som sædvanlig medbragte vi selv en fugle- og en plantemand, *Per Rasmussen* og *Jon Feilberg*, begge kendte og værdsatte i vor forening. Endvidere de 3 turledere, der skulle være de ”praktiske grise” til løsning af dagens problemer.

På afrejsedagen erfarede vi, at en af deltagerne ikke kunne komme med flyet, da billetens beløb var refunderet til Rejseselskabet. Problemet blev løst ved, at vi købte en ”ny” billet til deltageren, der i øvrigt var helt uden skyld i det opståede problem. Efterfølgende har *Vindrose Rejser* betalt det udlagte beløb til Natur-Øst. Fra *Warszawa* til vort første hotel var der ca. 3 timers kørsel. Men en køretur som også gav os en forsmag på nogle af de smukke landskabstyper, vi skulle se i ugens løb. Og busturen viste også, at den *Hvide Stork* var en karakterfugl i landskaberne. Nationalfuglen er i øvrigt *Havørn*, og Nationalplanten er *Kornvalmue*.

Vort hotel, *Bialowieza*, blev en god oplevelse, krydret med en køn beliggenhed. Det var også herfra, vi skulle besøge en særlig del af NP, benævnt *Strict Reserve*. Det er et område, hvor det er et krav, at man har en autoriseret guide for området. Endvidere må gruppen ikke være på mere end 20 personer, hvorfor vi måtte dele os i to hold, med hver sin guide. NP, der er fra 1921, har en størrelse på 10.000 ha, og ca. 90 % af arealet er skov. I parken findes der ca. 10.000 forskellige dyrearter, heraf 44 arter pattedyr, bl.a. europæisk bison (visent), los, ulv, bæver m.m. I skovene er konstateret 22 arter træer, bl.a. mange Ege, Linde og Avnbøge. NP kom på Unescos Verdensarvsliste i 1979. Det var en stor oplevelse at vandre i et sådant område, der helt er overladt til sig selv.

Efter et par gode dage flyttede vi til den anden NP, *Biebrzanska*. Vort nye hotel, *Dwor Biebrza*, var også et godt og smukt beliggende hotel. Det var i denne NP, at vore medbragte gummistøvler skulle have været benyttet. Men vejrforholdene gjorde, at vi ikke en eneste gang havde brug for dem. Denne NP er på 59.000 ha og er rig på søer, vandhuller, moser og engområder. Det betyder også, at der her er mulighed for at se elg og bæver. Fuglemæssigt er det meget ande- og vadefuglenes biotop. Blomstermæssigt var det også en stor og god oplevelse.

Det var besluttet, at hovedstaden *Warszawa* også skulle have et besøg, når vi nu var i landet. Fredag den 27. maj forlod vi NP, men på turen mod *Warszawa* gjorde vi først holdt ved en biæderlokalitet ved byen *Tykocin* og efterfølgende ved den *Hvide Storks* by, *Pentowo*. Begge steder var absolut værd at bruge tid på.

Efter indtagelse af frokost kørte vi gennem flotte landskaber mod *Warszawa*, hvortil vi ankom kl. ca. 15 til vort hotel, *MDM*, flot beliggende ved en af byens mange store gader.

Alle ideer om korte gåture i hotellets nærområde regnede væk. For første gang under turen kom der virkelig megen regn, både eftermiddag og aften.

Turens sidste dag, 28. maj, var afsat til en 3 timers guidet byrundtur, sluttende med et par timer på egen hånd i byen.

Hjemrejsen gik enkelt, godt og samlet. Endda så godt at vi kunne lande i *Kastrup* 20 min. før planlagt ankomst.

Tak til deltagerne for medvirken til en god tur og rigtig mange tak til Per og Jon for fugle- og planteformidling. Det kan ikke gøres meget bedre.

Også en tak til *vejret* for ekstrem god opførsel under turen. Der var situationer, hvor det næsten var for varmt. Men der kom ikke vand på de forkerte steder og tidspunkter.

Indholdsmæssigt synes vi, at turen stort set levede op til vore forventninger. Vi håber, at deltagerne er enige i det.

Tak og måske på gensyn en anden gang et andet sted.

Karen Margrethe, Ebba og Jørgen - turledere

På udkig

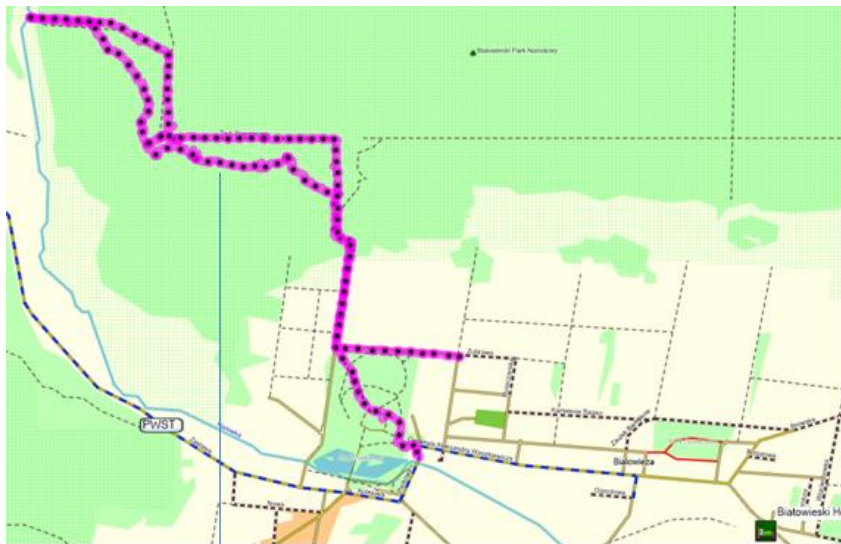
Foto: Jette/John

Turplan – summarisk oversigt

Dato	Tur	Hotel
21. maj	Ankomst kl. ca. 19.00 til Bialowieza hotel. Karen Margrethe har skrevet denne dags dagbog	Hotel Bialowieza
22. maj	Kl. 4.00 tidlig morgen Strict Reserve - gåtur ca. 12 km. Både Karen Margrethe og Jørgen har skrevet	
23. maj	Kosy Most og Siemianowka Søen. Ebba har skrevet	
24. maj	Palace Park i Bialowieski – 1 time på vej til Biebzra. Vi forlader Bialowieza og kører til Biebzra sumpene. Kl. 12.30 modtagelse af Michael – tur på Educational route fra Osowiec 1 km på gangbro og sted med hvidrygget spætte Bodil har skrevet	Hotel Dwor Dobarz
25. maj	Højmose, vilde planter ved Goniadz, Fuglenes Paradis og udsigt over floddalen ved Buizyn. Annie har skrevet	
26. maj	Mscichy med blåhals og citronvipstjert samt Kapice med stor og lille skrigeørn. Merete har skrevet	
27. maj	Fra Dwor Dobarz kl. 8.00 – hvor vi kører til Biæder sted ved Tykocin. Herfra til Storkelandsby, Pentowo, hvor vi tager afsked med Michael kl. 12.00. Herefter med Czester til Warszawa. Karen-Grete har skrevet	Hotel MDM Warszawa
28. maj	Rundtur i Warszawa med Czester som guide. Afhentes kl. 17.45 på hotel og køres til lufthavn. Karen-Grete har skrevet denne dags dagbog	

Jon har lavet - og Ralf har tilpasset - disse GPS-kort, så man kan se, ad hvilke ruter de daglige vandreture gik, et kort fra hver dag. Dog er der 2 kort fra den 24., det ene viser køreturen fra det ene hotel til det andet, det andet er med de steder, vi så om eftermiddagen.

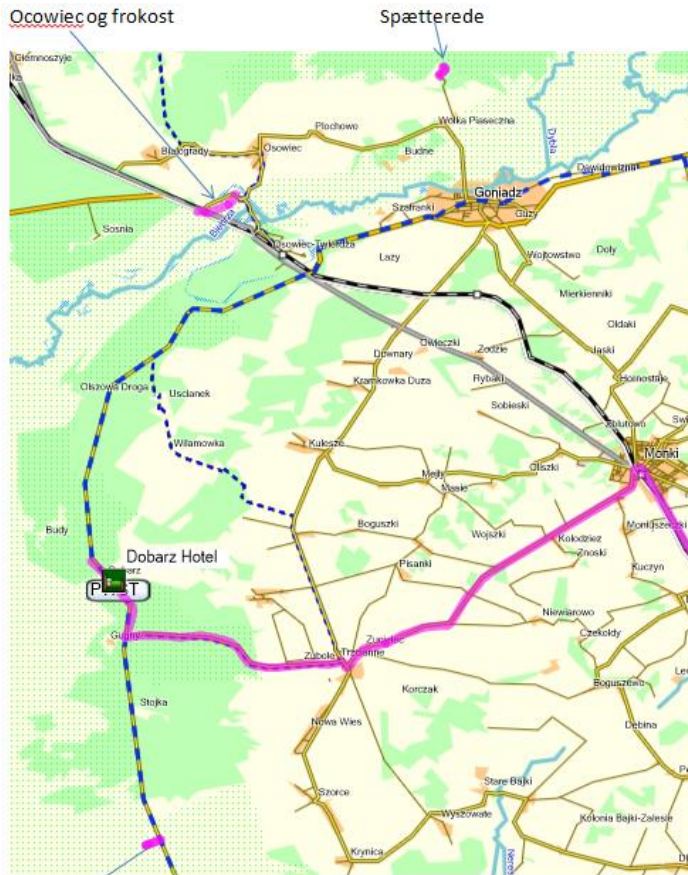
Søndag den 22. maj

Restricted Reserve

Mandag den 23.
maj

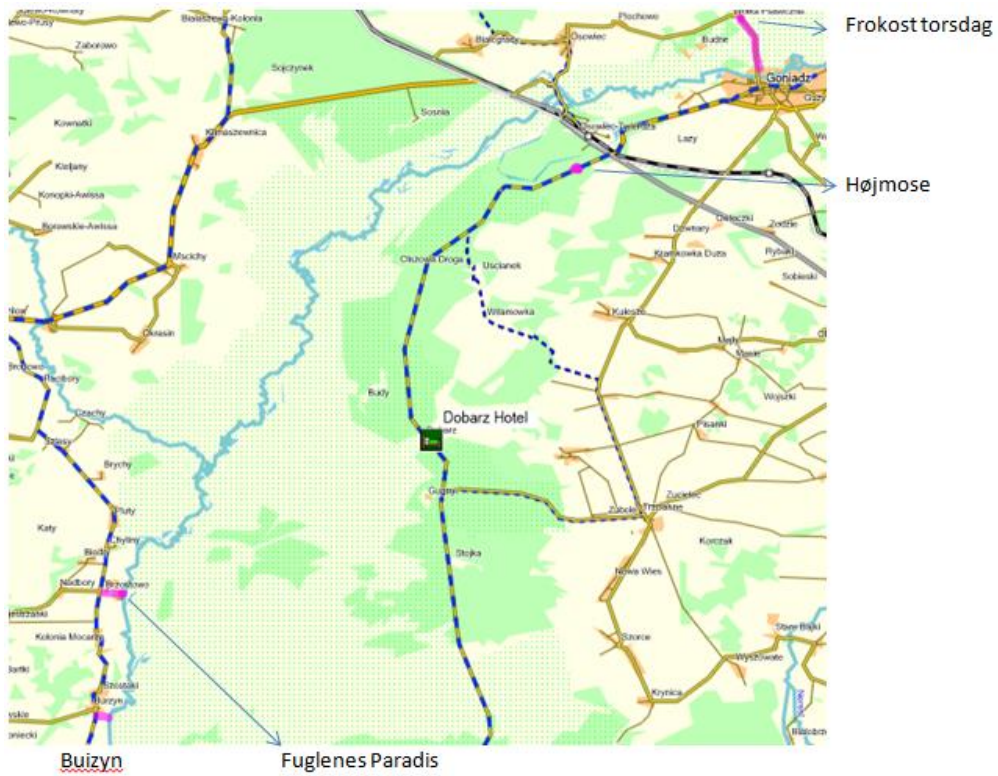
Tirsdag den 24. maj

Vandsanger

Vandsanger Spætterede Ocowiec(Frokost)

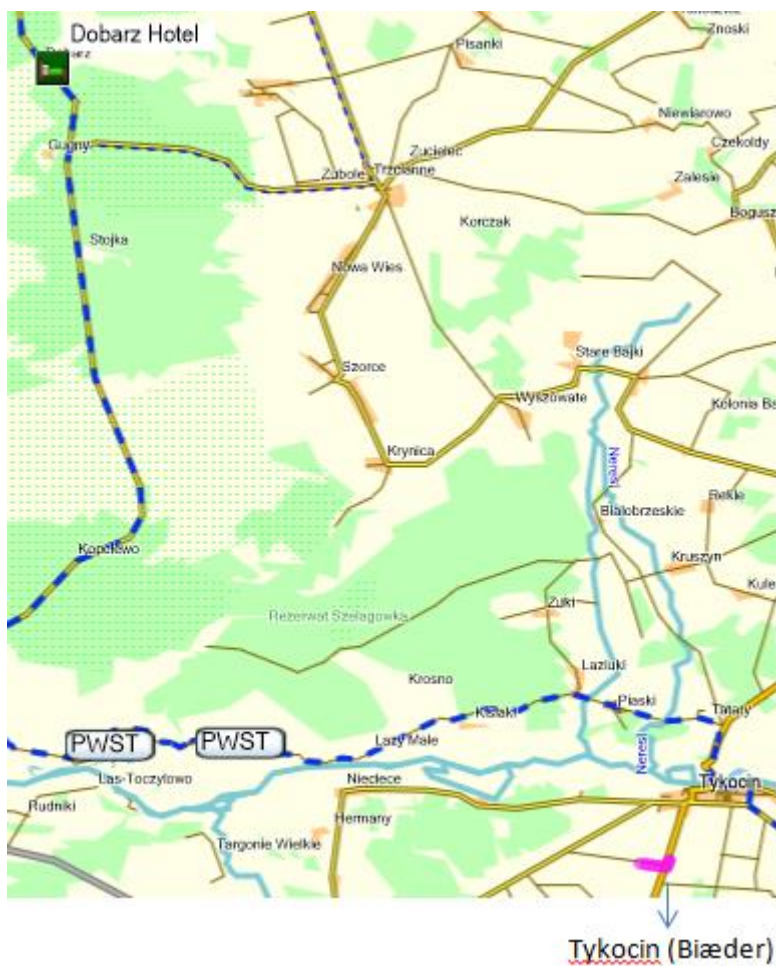
Til Biebrza

**Onsdag
den 25.
maj**

**Torsdag
den 26. maj**

**Fredag den
27. maj**

Sump

Foto: Jon

Fugleliste

Toppet Lappedykker

1 Siemianowka søen

Rørdrum

1 hørt Siemianowka søen

Sølvhejre

Mindst 20 Siemianowka søen

Fiskehejre

Bl.a. set ved Siemianowka søen

Sort Stork

2 Siemianowka søen og 2 ved Brzostowo

Hvid Stork

Almindelig

Knopsvane

Set enkelte steder bl.a. Siemianowka søen

Grågås

Set enkelte steder

Knarand

Set enkelte steder bl.a. Siemianowka søen

Gråand

Set flere steder

Atlingand

Enkelte ved Siemianowka søen

Skeand

Flere ved Siemianowka søen

Taffeland

1 set ved Siemianowka søen

Hvidøjet And

1 han set ved Siemianowka søen. Arten er vist ikke almindelig i Polen og fuglen her har været på stedet længe.

Hvinand

2 set i i Narewka floden nær hotellet

Hvepsevåge

1 ved Dwor Dobarz

Havørn

Set flere steder. Ikke ualmindelig

Rørhøg

Den mest almindelige rovfugl. Set mange steder.

Hedehøg

2 på vejen fra Warszarwa til Bialowieza, 1 Długa Luka, 1 Brzostowo, 1 Mscichy, 1 Pentowo

Musvåge

Set flere steder

Stor Skrigeørn

1 meget fin obs ved Kapice 26/5

Lille Skrigeørn

1 Teremiski, 1 Kosy Most, 1 ved vejen nær Siemianowka søen, 1 Siemianowka søen, 2 Paladsparken, Bialowieza, 1-2 Kapice

Spurvehøg

1 grusgrav nær Tykocin

Duehøg

1 Kosy Most

Tårnfalk

1 Warszarwa

Lærkefalk

1 Długa Luka

Engsnarre

Hørt flere steder.

Grønbenet Rørhøne

1 hørt Pentowo

Blishøne

Flere Siemianowka søen

Trane

Udbredt og ret almindelig

Stor Præstekrave

1 Brzostowo

Lille Præstekrave

2 Brzostowo

Vibe

Set flere steder.

Dobbeltbekkasin

Set flere steder

Skovsneppe

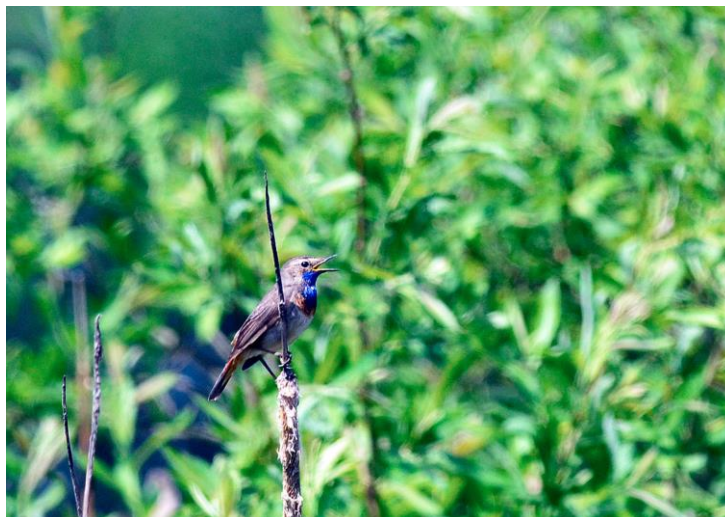
2 Barwik, 1 Dobarz

Stor Kobbersneppe

Mindst 10 Brzostowo

Rødben

Flere ved Brzostowo, enkelte ved Siemianowka

Sydlig blåhals

Foto: Jette/John

Svaleklire

Set enkelte steder

Hættemåge

Bl.a. set ved Siemianowka søen

Fjordterne

1 på vejen mellem Warszawa og Bialowieza, 1-2 Brzostowo

Hvidskægget Terne

Mange ved Siemianowka søen, 1 Brzostowo

Sortterne

Flere ved Siemianowka søen, flere ved Brzostowo

Hvidvinget Terne

Enkelte ved Siemianowka søen

Ringdue

Almindelig

Tyrkerdue

Almindelig

Turteldue

2 set ved stop på vejen mellem Warszawa og Bialowieza

Gøg

Almindelig

Natugle

3 unger set i Paladsparken, Bialowieza

Mursejler

Almindelig

Biæder

2 i grusgrav nær Tykocin

Hærfugl

2-3 Dwor Dorbarz, 1 Kapice

Vendehals

1 hørt ved hotellet i Bialowieza

Gråspætte

Par ved redegul i Paladsparken, Bialowieza. 1 hørt Wolka Piaseczna

Grønspætte

1 set fra bussen Brzeziny Kapickie

Sortspætte

1 Nationalparken, Bialowieza. 1 Dwor Dobarz

Stor Flagspætte

Almindelig

Mellemflagspætte

Den næstmest almindeligste spætte i området.

6 Nationalparken, Bialowieza, 2 ved redehul i Paladsparken, Bialowieza

Hvidrygget Spætte

4 Nationalparken, Bialowieza, par ved redehul Brzeziny Kapickie

Sanglærke

Almindelig

Digesvale

Få ved Mschichy, mange ved grusgrav nær Tykocin

Landsvale

Almindelig

Bysvale

Almindelig

Markpiber

1 ved vejen nær Burzyn, 2 i grusgrav nær Tykocin

Engpiber

1 Mschichy

Gul Vipstjert

Almindelig

Hvid Vipstjert

Almindelig

Citronvipstjert

1 Siemianowka søen, 1 Mscichy

Gærdesmutte

Almindelig

Jernspurv

Enkelte hørt og set

Rødhals

Enkelte hørt og set

Nattergal

Almindelig

Blåhals

1 Osowiec Fort, 2 Mscichy

Husrødstjert

Almindelig

Rødstjert

Almindelig

Bynkefugl

Almindelig

Hvidrygget spætte

Foto: Jonna

Stenpikker

1 grusgrav nær Tykocin

Solsort

Almindelig

Sjagger

Ret almindelig

Sangdrossel

Almindelig

Misteldrossel

1 set fra bussen nær Kapice

Græshoppesanger

1 Długa Luka

Savisanger

2 Osowiec Fort

Flodsanger

1 Nationalparken, Bialowieza. 2 Bialowieza, 2 Kosy Most, 1 Mscichy

Vandsanger

Mindst 10 Długa Luka, 1 Mscichy

Sivsanger

Almindelig

Kærsanger

Almindelig

Rørsanger

Almindelig

Drosselrørsanger

Ret almindelig

Gulbug

Spredt rundt omkring

Høgesanger

3 Kosy Most

Gærdesanger

Enkelte rundt omkring

Tornsanger

Almindelig

Havesanger

Almindelig

Munk

Almindelig

Skovsanger

Almindelig

Gransanger

Almindelig

Løvsanger

Spredt og fåtallig

Fuglekonge

Enkelte hørt

Rødtoppet fuglekonge

1 hørt Kosy Most, 1-2 Bialowieza

Grå Fluesnapper

Ret almindelig

Lille Fluesnapper

3 Nationalparken, Bialowieza. 1 Kosy Most

Hvidhalset Fluesnapper

7 Nationalparken, Bialowieza. 1 Paladsparken, Bialowieza

Musvit

Almindelig

Blåmejse

Almindelig

Sumpmejse

Fåtallig

Fyrremejse

1 Dobarz Goniadz Forest

Topmejse

1 Dwor Dobarz

Træløber

Enkelte Nationalparken, Bialowieza

Spætmejse

Almindelig

Pungmejse

1 ved rede Siemianowka søen. 1 ved rede Osowiec Fort. 1 Mscichy

Pirol

Almindelig

Rødrygget Tornskade

Ret almindelig

Stor Tornskade

1-2 Dwor Dobarz, 1 Kapice

Grå fluesnapper**Foto: Jonna**

Skovskade

Almindelig

Husskade

Spredt rundt omkring

Allike

Almindelig

Råge

Almindelig

Gråkrage

Almindelig

Ravn

Almindelig

Stær

Almindelig

Gråspurv

Almindelig

Skovspurv

Almindelig

Bogfinke

Almindelig

Gulirisk

2 Bialowieza, 1 Pentowo

Grønirisk

Almindelig

Tornirisk

Almindelig

Stillits

Almindelig

Karmindompap

Ret almindelig

Kernebider

Almindelig

Hortulan

1 ved vejen nær Burzyn, 1 Pentowo

Bomlærke

1 Bialowieza

Gulspurv

Almindelig

Rørspurv
Almindelig

I alt 133 arter

De nævnte lokaliteter kan findes i de to guidebøger (pdf-filer), som vi har købt.

Bialowieza by (side 40 i WildPoland-Bialowieza-SiteGuide)
 Paladsparken (side 42 i WildPoland-Bialowieza-SiteGuide)
 Nationalparken (Strict Reserve) (side 46 i WildPoland-Bialowieza-SiteGuide)
 Teremiski (side 111 i WildPoland-Bialowieza-SiteGuide)
 Kosy Most (side 153 i WildPoland-Bialowieza-SiteGuide)
 Siemianowka søen (side 186 i WildPoland-Bialowieza-SiteGuide)
 Goniadz (side 13 i WildPoland-Biebrza-SiteGuide)
 Wolka Piaseczna (side 17 i WildPoland-Biebrza-SiteGuide)
 Brzeziny Kapickie (side 19 i WildPoland-Biebrza-SiteGuide)
 Osowiec Fort (side 21 i WildPoland-Biebrza-SiteGuide)
 Kapice (side 23 i WildPoland-Biebrza-SiteGuide)
 Mscichy (side 37 i WildPoland-Biebrza-SiteGuide)
 Brzostowo (side 43 i WildPoland-Biebrza-SiteGuide)
 Burzyn (side 47 i WildPoland-Biebrza-SiteGuide)
 Długa Luka (side 69 i WildPoland-Biebrza-SiteGuide)
 Dwor Dobarz (side 75 i WildPoland-Biebrza-SiteGuide)
 Barwik (side 75 i WildPoland-Biebrza-SiteGuide)
 Tykocin (side 79 i WildPoland-Biebrza-SiteGuide)
 Pentowo (side 80 i WildPoland-Biebrza-SiteGuide)

Fra Długa Luka, som er stedet for vandsanger. Guiden fortalte, at starsumpen her er 12 km bred! Det er natur af en helt anden skala end i lille Danmark.

Foto: Per R.

Uddrag fra min notesbog:

21/5-16 Bustur fra Warszawa til Bialowieza

Hvid Stork 50-75
 Hedehøg 2
 Turteldue 2
 Tyrkerdue 1
 Musvåge 2
 Rørhøg 2
 Fjordterne 1
 Husrødstjert 1
 Sjagger mange

22/5-16 Nationalparken, Bialowieza

Pirol mange
 Bynkefugl 3-4
 Bomlærke 1
 Grå Fluesnapper flere
 Skovsanger mange
 Hvidrygget Flagspætte 4
 Hvidhalset Fluesnapper 7
 Rødtoppet Fuglekonge 1-2
 Mellemflagspætte 6
 Lille Fluesnapper 3
 Sortspætte 1
 Stor Flagspætte mange
 Sivsanger 2
 Flodsanger 1
 Karmindompap 1
 Drosselrørsanger 1
 Ravn 1
 Musvåge 1

22-23/5-16 Bialowieza by med omgivelser

Mursegler flere
 Bysvale flere
 Landsvale flere
 Gærdesanger få
 Pirol
 Vendehals 1 hørt
 Nattergal 3
 Gulirisk 1
 Karmindompap 1
 Rørhøg 1
 Hvinand 2
 Rødrygget Tornskade flere
 Kærsanger 2
 Kernebider mange
 Engsnarre 3
 Løvsanger
 Tornsanger
 Hvid Stork flere

23/5-16 Teremiski

Lille Skrigeørn 1
 Hvid Stork flere
 Husrødstjert flere

23/5-16 Kosy Most

Høgesanger 3
 Duehøg 1
 Havørn 1
 Musvåge 1
 Lille Skrigeørn 1
 Rødrygget Tornskade 10
 Pirol 3
 Gulbug 1
 Flodsanger 2
 Drosselrørsanger 1
 Hvid Vipstjert 1
 Engsnarre 1

23/5-16 Stop på vejen lige inden

Siemianowka

Lille Skrigeørn 1
 Musvåge 1
 Gul Vipstjert 3
 Sanglærke 1

23/5-16 Siemianowka søen

Hvidvinget Terne få
 Hvidskægget Terne mange
 Sortterne få
 Hvid Stork 2
 Knopsvane
 Hættemåge
 Fiskehejre
 Atlingand 2
 Skeand
 Vibe
 Gråand
 Blishøne
 Rørhøg 2
 Rørspurv
 Nattergal
 Knarand
 Trane 3
 Hvidøjet And 1 han
 Citronvipstjert 1 han
 Rørdrum 1
 Toppet Lappedykker 1
 Sølvhejre 20
 Rødben
 Lille Skrigeørn 1
 Sort Stork 2
 Pungmejse 1 han ved rede.

24/5-16 Paladsparken, Bialowieza

Mellemflagspætte par ved rede
 Gråspætte par ved rede
 Lille Skrigeørn 2
 Hvidhalset Fluesnapper 1
 Natugle 3 unger

24/5-16 Osowiec Fort

Trane 2
 Pungmejse 1 ved rede
 Savisanger 2
 Karmincompap 1
 Hvid Stork flere

24/5-16 Brzeziny Kapickie

Hvidrygget Spætte par ved rede
 Grønspætte 1 set fra bussen

24/5-16 Dluga Luka

Græshoppesanger 1
 Sivsanger 2
 Vandsanger mindst 10
 Dobbeltbekkasin 4
 Stor Kobbersneppe 1
 Lærkefalk 1
 Trane 1
 Rørhøg 1
 Hedehøg 1

24-27/5-16 Dwor Dobarz med omgivelser

Pirol flere
 Hærfugl 2-3
 Gulbug 1
 Stor Tornskade 2
 Hvepsevåge 1
 Husrødstjert 2 par med unger
 Topmejse 1
 Ørn sp. 1 (Stor Skrigeørn/Havørn)
 Hvid Stork 2
 Sortspætte 1
 Engsnarre 1
 Skovsneppe 3

25/5-16 Strækningen Goniadz til Wolka Piaseczna

Trane 2
 Havørn 3
 Sortterne flere
 Hvid Stork flere
 Gråspætte 1 hørt

25/5-16 Brzostowo

Hvid Stork flere
 Vibe
 Stor Kobbersneppe 10
 Rørhøg 2

Hedehøg 1 hun
 Rødben
 Stor Præstekrave 1
 Lille Præstekrave 2
 Sort Stork 2
 Hvidskægget Terne 1
 Sortterne få
 Fjordterne 1
 Gul Vipstjert
 (Ræv 2)

25/5-16 Vejen nær Burzyn

Markpiber 1
 Hortulan 1

26/5-16 Mscichy

Blåhals 2
 Pungmejse 1
 Citronvipstjert 1 han
 Engpiber 1
 Flodsanger 1
 Hvid Stork mange
 Trane 2
 Hedehøg 1 han

26/5-16 Kapice

Hærfugl 1
 Lille Skrigeørn 1-2
 Stor Skrigeørn 1
 Havørn 3
 Musvåge 2
 Hvid Stork flere
 Karmincompap 1

27/5-16 Grusgrav nær Tykocin

Biæder 2
 Markpiber 2
 Spurvehøg 1
 Musvåge 1
 Digesvale mange

27/5-16 Pentowo (Storkeby)

Hvid Stork 24 beboede reder
 Rødstjert
 Gulirisk 1
 Drosselrørsanger 1
 Hortulan 1 hørt
 Hedehøg 1 han
 Sjagger
 Gulbug
 Sjagger
 Grønbenet Rørhøne

Per R.

Øvrige artslister

Vi bringer her med Jonnas tilladelse hendes egne personlige artslister.

Dyr: spor i parentes

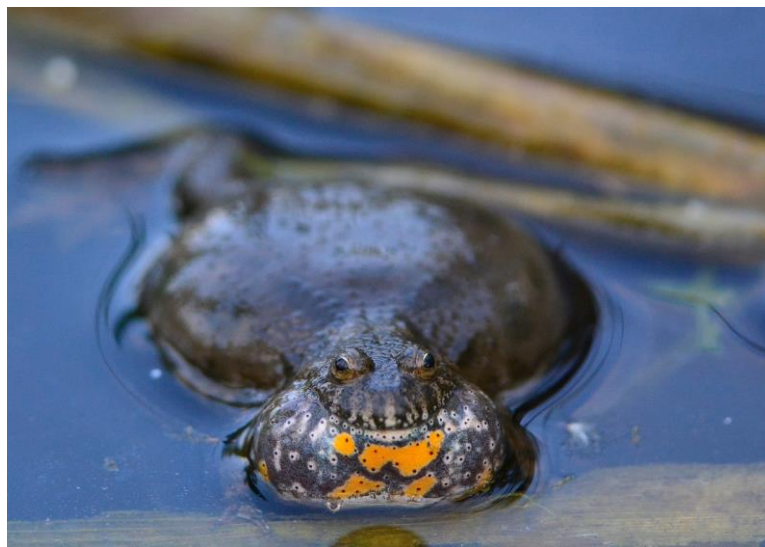
1. Ræv
2. Rådyr
3. Hare
4. Rødt egern
5. (Kronhjort)
6. (Vildsvin)
7. (Europæisk bison)
8. (Ulv)
9. (Bæver)
10. Spidsmus, død

Andre: døde i parentes

1. Grøn frø
2. Løvfrø
3. Klokkefrø
4. Stålmorm
5. Markfirben
6. (Snog)
7. (Hugorm)
8. (Skrubtudse)

Insekter:

1. Stor rovedderkop
2. Jordkrebs
3. Kamelhalsflue
4. Poppelbladruller
5. Oldenborre
6. Kamhornet smælder
7. Skræppetæge
8. Stribetæge
9. Gylden blomstertæge
10. Soldatertæge
11. Blårandet pragtvandnymfe
12. Blåvinget pragtvandnymfe

Klokkefrø

Foto: Jette/John

13. Farvevandnymfe
14. Firplettet libel
15. Blå libel
16. Papirhvepsebo

Sommerfugle:

1. Grøn busksommerfugl
2. Det hvide C
3. Aurora
4. Nældesommerfugl
5. Grønåret kålsommerfugl
6. Dagpåfugleøje
7. Lille måneplet
8. Hvidvingemåler
9. Leopardmåler
10. Lyngmåler
11. Okkergul engmåler
12. Okkergul randøje
13. Lille ildfugl

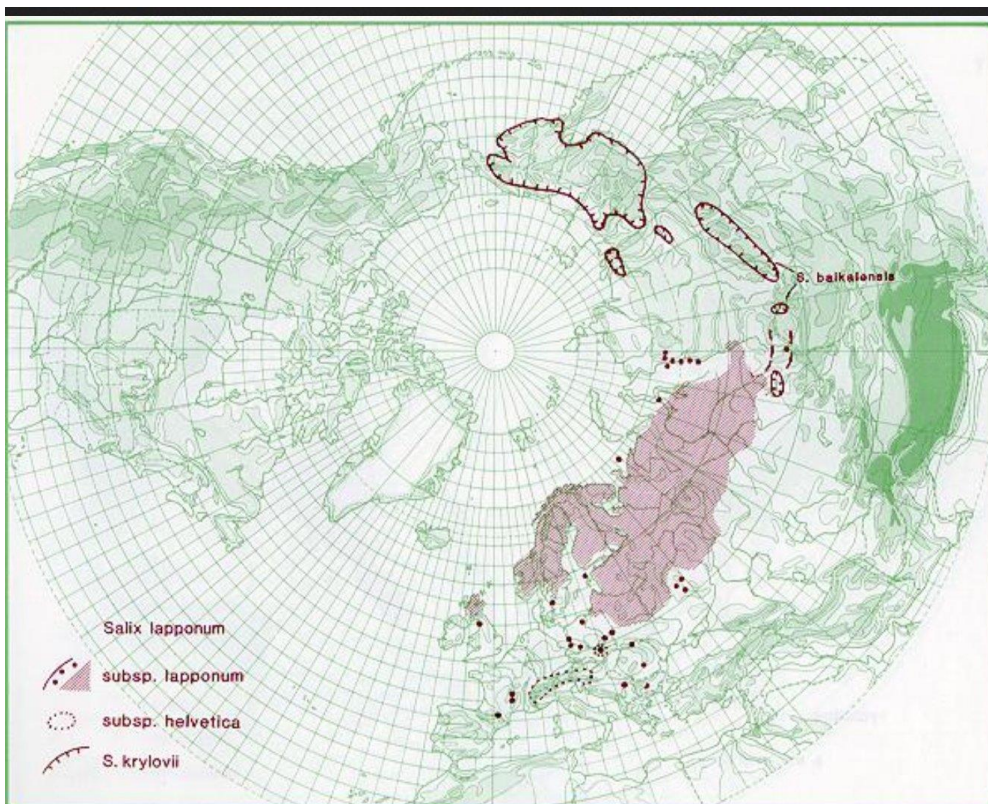
Firplettet libel

Foto: Jette/John

Jonna

Laplands-Pil (formentlig det mest sjældne vi så) Foto: Jon

Udbredelseskortet viser lidt om, hvor sjælden den er i området

Floraliste (sorteret efter dato, lokalitet og internationalt navn). Bemærkelsesværdige fund er markeret.

Artsnavn	Internationalt navn	Lokalitet
22. maj		
Spids-Løn	<i>Acer platanoides</i>	Strict Nature Reserve
Druemunke	<i>Actaea spicata</i>	Strict Nature Reserve
Krybende Læbeløs	<i>Ajuga reptans</i>	Strict Nature Reserve
Løg-Karse	<i>Alliaria petiolata</i>	Strict Nature Reserve
Rams-Løg	<i>Allium ursinum</i>	Strict Nature Reserve
Hvid Anemone	<i>Anemone nemorosa</i>	Strict Nature Reserve
Almindelig Akeleje	<i>Aquilegia vulgaris</i>	Strict Nature Reserve
Hasselurt	<i>Asarum europaeum</i>	Strict Nature Reserve
Fjerebregne	<i>Athyrium filix-femina</i>	Strict Nature Reserve
Kronløs Springklap	<i>Cardamine impatiens</i>	Strict Nature Reserve
Svaleurt	<i>Chelidonium majus var. majus</i>	Strict Nature Reserve
Almindelig Milturt	<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	Strict Nature Reserve
Hassel	<i>Corylus avellana</i>	Strict Nature Reserve
Tandrod	<i>Dentaria bulbifera</i>	Strict Nature Reserve
Bredbladet Mangeløv	<i>Dryopteris dilatata</i>	Strict Nature Reserve
Almindelig Mangeløv	<i>Dryopteris filix-mas</i>	Strict Nature Reserve
Lund-Padderok	<i>Equisetum pratense</i>	Strict Nature Reserve
Skov-Padderok	<i>Equisetum sylvaticum</i>	Strict Nature Reserve
Benved	<i>Euonymus europaeus</i>	Strict Nature Reserve
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	Strict Nature Reserve
Tredelt Egebregne	<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	Strict Nature Reserve
Blå Anemone	<i>Hepatica nobilis</i>	Strict Nature Reserve
Spring-Balsamin	<i>Impatiens noli-tangere</i>	Strict Nature Reserve
Skælrod	<i>Lathraea squamaria</i>	Strict Nature Reserve
Vår-Fladbælg	<i>Lathyrus vernus</i>	Strict Nature Reserve
Majblomst	<i>Maianthemum bifolium</i>	Strict Nature Reserve
Miliegræs	<i>Milium effusum</i>	Strict Nature Reserve
Kløvkrone	<i>Myosoton aquaticum</i>	Strict Nature Reserve
Aks-Rapunsel	<i>Phyteuma spicatum</i>	Strict Nature Reserve
Rød-Gran	<i>Picea abies ssp. abies</i>	Strict Nature Reserve
Skov-Fyr	<i>Pinus silvestris</i>	Strict Nature Reserve
Stor Konval	<i>Polygonatum multiflorum</i>	Strict Nature Reserve
Vorterod	<i>Ranunculus ficaria</i>	Strict Nature Reserve
Uldhåret Ranunkel	<i>Ranunculus lanuginosus</i>	Strict Nature Reserve
Tæt blomstret Skræppe	<i>Rumex confertus</i>	Strict Nature Reserve
Sanikel	<i>Sanicula europaea</i>	Strict Nature Reserve
Almindelig Røn	<i>Sorbus aucuparia ssp. aucuparia</i>	Strict Nature Reserve
Stor Fladstjerne	<i>Stellaria holostea</i>	Strict Nature Reserve

Lund-Fladstjerne	<i>Stellaria nemorum</i>	Strict Nature Reserve
Skov-Elm	<i>Ulmus glabra ssp. glabra</i>	Strict Nature Reserve
Stor Nælde	<i>Urtica dioica ssp. dioica</i>	Strict Nature Reserve
Tveskægget Ærenpris	<i>Veronica chamaedrys</i>	Strict Nature Reserve
Mistelten	<i>Viscum album</i>	Strict Nature Reserve
Almindelig Agermåne	<i>Agrimonia eupatoria</i>	Øvrige Bialowieza
Tårnurt	<i>Arabis glabra</i>	Øvrige Bialowieza
Peberrod	<i>Armoracia rusticana</i>	Øvrige Bialowieza
Have-Malurt	<i>Artemisia absinthium</i>	Øvrige Bialowieza
Dansk Astragal	<i>Astragalus danicus</i>	Øvrige Bialowieza
Udspærret Vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris ssp. arcuata</i>	Øvrige Bialowieza
Blågrøn Star	<i>Carex flacca</i>	Øvrige Bialowieza
Kommen	<i>Carum carvi</i>	Øvrige Bialowieza
Flod-Tidse	<i>Cirsium rivulare</i>	Øvrige Bialowieza
Kragefod	<i>Comarum palustre</i>	Øvrige Bialowieza
Maj-Gøgeurt	<i>Dactylorhiza majalis ssp. majalis</i>	Øvrige Bialowieza
Dynd-Padderok	<i>Equisetum fluviatile</i>	Øvrige Bialowieza
Lund-Padderok	<i>Equisetum pratense</i>	Øvrige Bialowieza
Skov-Padderok	<i>Equisetum sylvaticum</i>	Øvrige Bialowieza
Bened	<i>Euonymus europaeus</i>	Øvrige Bialowieza
Almindelig Mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>	Øvrige Bialowieza
Skov-Jordbær	<i>Fragaria vesca</i>	Øvrige Bialowieza
Eng-Nellikerod	<i>Geum rivale</i>	Øvrige Bialowieza
Prikbladet Perikon	<i>Hypericum perforatum</i>	Øvrige Bialowieza
Mangeblomstret Frytle	<i>Luzula multiflora ssp. multiflora</i>	Øvrige Bialowieza
Trævlekrone	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	Øvrige Bialowieza
Pengebladet Fredløs	<i>Lysimachia nummularia</i>	Øvrige Bialowieza
Almindelig Fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	Øvrige Bialowieza
Musehale	<i>Myosurus minimus</i>	Øvrige Bialowieza
Slangeurt	<i>Persicaria bistorta</i>	Øvrige Bialowieza
Håret Høgeurt	<i>Pilosella officinarum ssp. pilosella</i>	Øvrige Bialowieza
Park-Ranunkel	<i>Ranunculus acris ssp. friesianus</i>	Øvrige Bialowieza
Nyrebladet Ranunkel	<i>Ranunculus auricomus</i>	Øvrige Bialowieza
Lav Ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	Øvrige Bialowieza
Stor Skjaller	<i>Rhinanthus serotinus s.l.</i>	Øvrige Bialowieza
Almindelig Syre	<i>Rumex acetosa ssp. acetosa</i>	Øvrige Bialowieza
Grå-Pil	<i>Salix cinerea ssp. cinerea</i>	Øvrige Bialowieza
Sæbeurt	<i>Saponaria officinalis</i>	Øvrige Bialowieza
Skov-Kogleaks	<i>Scirpus sylvaticus</i>	Øvrige Bialowieza
Almindelig Pengeurt	<i>Thlaspi arvense</i>	Øvrige Bialowieza
Eng-Gedeskæg	<i>Tragopogon pratensis ssp. pratensis</i>	Øvrige Bialowieza
Tveskægget Ærenpris	<i>Veronica chamaedrys</i>	Øvrige Bialowieza
Glat Ærenpris	<i>Veronica serpyllifolia ssp. serpyllifolia</i>	Øvrige Bialowieza
Gærde-Vikke	<i>Vicia sepium var. sepium</i>	Øvrige Bialowieza
Hunde-Viol	<i>Viola canina ssp. canina</i>	Øvrige Bialowieza

Alm. Stedmoderblomst	<i>Viola tricolor ssp. tricolor</i>	Øvrige Bialowieza
23. maj		
Tårnurt	<i>Arabis glabra</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Hasselurt	<i>Asarum europaeum</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Sød Astragal	<i>Astragalus glycyphyllos</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Hedelyng	<i>Calluna vulgaris</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Russisk Dværggyvel	<i>Chamaecytisus ruthinus</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Svaleurt	<i>Chelidonium majus var. majus</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Almindelig Milturt	<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Flod-Tidsel	<i>Cirsium rivulare</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Horse-Tidsel	<i>Cirsium vulgare ssp. vulgare</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Tandrod	<i>Dentaria bulbifera</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Almindelig Mangeløv	<i>Dryopteris filix-mas</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Bened	<i>Euonymus europaeus</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Hjortetrøst	<i>Eupatorium cannabinum</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Skov-Jordbær	<i>Fragaria vesca</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Plettet Tvetand	<i>Lamium maculatum</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Vår-Fladbælg	<i>Lathyrus vernus</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Trævelekrone	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Almindelig Fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Slangeurt	<i>Persicaria bistorta</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Bidende Pileurt	<i>Persicaria hydropiper</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Skov-Fyr	<i>Pinus silvestris</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Almindelig Jakobsstige	<i>Polemonium caeruleum</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Hulkrauet Kodriver	<i>Primula veris</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Ørnebregne	<i>Pteridium aquilinum ssp. aquilinum</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Vrietorn	<i>Rhamnus cathartica</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Korbær	<i>Rubus caesius</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Foder-Kulsukker	<i>Symphytum uplandicum</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Hørbladet Nålebæger	<i>Thesium ebracteagum</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Skovstjerne	<i>Trientalis europaea</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Blåbær	<i>Vaccinium myrtillus</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Tyttebær	<i>Vaccinium vitis-idaea ssp. vitis-idaea</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Tveskægget Ærenpris	<i>Veronica chamaedrys</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Langbladet Ærenpris	<i>Veronica longifolia</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Læge-Ærenpris	<i>Veronica officinalis</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Tofrøet Vikke	<i>Vicia hirsuta</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Ager-Stedmoderblomst	<i>Viola arvensis</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Sæter-Viol	<i>Viola canina ssp. montana</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Mistelten	<i>Viscum album</i>	Kosy Most (Skov-lok)
Grådodder	<i>Alyssum alyssoides</i>	Siemianowka Sø
Gåsemad	<i>Arabidopsis thaliana</i>	Siemianowka Sø
Mark-Bynke	<i>Artemisia campestris ssp. campestris</i>	Siemianowka Sø
Hyrdetaske	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Siemianowka Sø

Brudurt	<i>Herniaria glabra</i>	Siemianowka SØ
Trævlekrone	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	Siemianowka SØ
Bakke-Forglemmigej	<i>Myosotis ramosissima</i>	Siemianowka SØ
Flerårig Knavel	<i>Scleranthus perennis</i>	Siemianowka SØ
Mark-Ærenpris	<i>Veronica arvensis</i>	Siemianowka SØ
24. maj		
Takkeklap	<i>Bunias orientalis</i>	Bialowystok (Shell-tank)
Langbladet Vortemælk	<i>Euphorbia esula ssp. esula</i>	Bialowystok (Shell-tank)
Russisk Nellikerod	<i>Geum aleppicum</i>	Bialowystok (Shell-tank)
Ungarsk Vejsennep	<i>Sisymbrium altissimum</i>	Bialowystok (Shell-tank)
Almindelig Løvefod	<i>Alchemilla vulgaris coll.</i>	Osowiec (lavmose)
Storblomstret Hønsetarm	<i>Cerastium arvense</i>	Osowiec (lavmose)
Kornel	<i>Cornus sericea</i>	Osowiec (lavmose)
Læge-Hundetunge	<i>Cynoglossum officinale</i>	Osowiec (lavmose)
Russisk Nellikerod	<i>Geum aleppicum</i>	Osowiec (lavmose)
Høj Nellikerod	<i>Geum rivale x urbanum</i>	Osowiec (lavmose)
Kær-Fladstjerne	<i>Stellaria palustris</i>	Osowiec (lavmose)
Gul Frøstjerne	<i>Thalictrum flavum</i>	Osowiec (lavmose)
Ahorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	Palace Park Bialowieza
Kalmus	<i>Acorus calamus</i>	Palace Park Bialowieza
Skvalderkål	<i>Aegopodium podagraria</i>	Palace Park Bialowieza
Hvid Anemone	<i>Anemone nemorosa</i>	Palace Park Bialowieza
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	Palace Park Bialowieza
Tandrod	<i>Dentaria bulbifera</i>	Palace Park Bialowieza
Skovmærke	<i>Galium odoratum</i>	Palace Park Bialowieza
Pyrenæisk Storkenæb	<i>Geranium pyrenaicum</i>	Palace Park Bialowieza
Feber-Nellikerod	<i>Geum urbanum</i>	Palace Park Bialowieza
Korsknap	<i>Glechoma hederacea</i>	Palace Park Bialowieza
Fjeld-Ribs	<i>Ribes alpinum</i>	Palace Park Bialowieza
Småblomstret Salvie	<i>Salvia nemorosa</i>	Palace Park Bialowieza
Stor Fladstjerne	<i>Stellaria holostea</i>	Palace Park Bialowieza
Skov-Fuglegræs	<i>Stellaria neglecta</i>	Palace Park Bialowieza
Syren	<i>Syringa vulgaris</i>	Palace Park Bialowieza
Småbladet Lind	<i>Tilia cordata</i>	Palace Park Bialowieza
Rød-Ei	<i>Alnus glutinosa ssp. glutinosa</i>	Stojka (Vandsanger-lokalitet)
Stiv Star	<i>Carex elata ssp. elata</i>	Stojka (Vandsanger-lokalitet)
Kær-Tidsel	<i>Cirsium palustre</i>	Stojka (Vandsanger-lokalitet)
Kragefod	<i>Comarum palustre</i>	Stojka (Vandsanger-lokalitet)
Kødfarvet Gøgeurt	<i>Dactylorhiza incarnata ssp. incarnata</i>	Stojka (Vandsanger-lokalitet)
Dusk-Fredløs	<i>Lysimachia thyrsoflora</i>	Stojka (Vandsanger-lokalitet)
Almindelig Fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	Stojka (Vandsanger-lokalitet)
Bukkeblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Stojka (Vandsanger-lokalitet)
Laplands-Pil	<i>Salix lapponum</i>	Stojka (Vandsanger-lokalitet)
Kærmangeløv	<i>Thelypteris palustris</i>	Stojka (Vandsanger-lokalitet)

25. maj

Dun-Birk	<i>Betula pubescens ssp. pubescens</i>	Osowiec (højmose)
Hedelyng	<i>Calluna vulgaris</i>	Osowiec (højmose)
Grå Star	<i>Carex canescens</i>	Osowiec (højmose)
Næb-Star	<i>Carex rostrata</i>	Osowiec (højmose)
Rundbladet Soldug	<i>Drosera rotundifolia</i>	Osowiec (højmose)
Ager-Padderok	<i>Equisetum arvense</i>	Osowiec (højmose)
Dynd-Padderok	<i>Equisetum fluviatile</i>	Osowiec (højmose)
Tue-Kæruld	<i>Eriophorum vaginatum ssp. vaginatum</i>	Osowiec (højmose)
Tørst	<i>Frangula alnus</i>	Osowiec (højmose)
Ene	<i>Juniperus communis ssp. communis</i>	Osowiec (højmose)
Femradet Ulvefod	<i>Lycopodium annotinum ssp. annotinum</i>	Osowiec (højmose)
Kantet Konval	<i>Polygonatum odoratum</i>	Osowiec (højmose)
Stilk-Eg	<i>Quercus robur</i>	Osowiec (højmose)
Korbær	<i>Rubus caesius</i>	Osowiec (højmose)
Blåbær	<i>Vaccinium myrtillus</i>	Osowiec (højmose)
Mosebølle	<i>Vaccinium uliginosum ssp. uliginosum</i>	Osowiec (højmose)
Mistelten	<i>Viscum album</i>	Osowiec (højmose)
Nikkende Limurt	<i>Silene nutans var. nutans</i>	Osowiec (vejkant)
Skvalderkål	<i>Aegopodium podagraria</i>	Vest for Biebrza-floden
Almindelig Agermåne	<i>Agrimonia eupatoria</i>	Vest for Biebrza-floden
Løg-karse	<i>Alliaria petiolata</i>	Vest for Biebrza-floden
Rød-Ei	<i>Alnus glutinosa ssp. glutinosa</i>	Vest for Biebrza-floden
Gul Rævehale	<i>Alopecurus aequalis</i>	Vest for Biebrza-floden
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	Vest for Biebrza-floden
Gåsemad	<i>Arabidopsis thaliana</i>	Vest for Biebrza-floden
Vej-Engelskgræs	<i>Armeria maritima ssp. elongata</i>	Vest for Biebrza-floden
Have-Malurt	<i>Artemisia absinthium</i>	Vest for Biebrza-floden
Mark-Bynke	<i>Artemisia campestris ssp. campestris</i>	Vest for Biebrza-floden
Svine-Mælde	<i>Atriplex patula</i>	Vest for Biebrza-floden
Udspærret Vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris ssp. arcuata</i>	Vest for Biebrza-floden
Eng-Kabbeleje	<i>Caltha palustris ssp. palustris</i>	Vest for Biebrza-floden
Småskulpet Dodder	<i>Camelina microcarpa</i>	Vest for Biebrza-floden
Engkarse	<i>Cardamine pratensis ssp. pratensis</i>	Vest for Biebrza-floden
Almindelig Sandkarse	<i>Cardaminopsis arenosa</i>	Vest for Biebrza-floden
Langakset Star	<i>Carex appropinquata</i>	Vest for Biebrza-floden
Håret Star	<i>Carex hirta</i>	Vest for Biebrza-floden
Blære-Star	<i>Carex vesicaria</i>	Vest for Biebrza-floden
Almindelig Hønsetarm	<i>Cerastium fontanum ssp. vulgare</i>	Vest for Biebrza-floden
Femhannet Hønsetarm	<i>Cerastium semidecandrum</i>	Vest for Biebrza-floden
Kær-Tidsel	<i>Cirsium palustre</i>	Vest for Biebrza-floden
Sandskæg	<i>Corynephorus canescens</i>	Vest for Biebrza-floden
Almindelig Hvidtjørn	<i>Crataegus laevigata</i>	Vest for Biebrza-floden
Kødfarvet Gøgeurt	<i>Dactylorhiza incarnata ssp. incarnata</i>	Vest for Biebrza-floden
Finbladet Vejsennep	<i>Descurainia sophia</i>	Vest for Biebrza-floden
Almindelig Sumpstrå	<i>Eleocharis palustris ssp. vulgaris</i>	Vest for Biebrza-floden

Smalbladet Gederams	<i>Epilobium angustifolium</i>	Vest for Biebrza-floden
Lådden Dueurt	<i>Epilobium hirsutum</i>	Vest for Biebrza-floden
Dynd-Padderok	<i>Equisetum fluviatile</i>	Vest for Biebrza-floden
Bitter Bakkestjerne	<i>Erigeron acer ssp. acer</i>	Vest for Biebrza-floden
Vår-Gæslingeblomst	<i>Erophila verna</i>	Vest for Biebrza-floden
Humle	<i>Humulus lupulus</i>	Vest for Biebrza-floden
Frøbid	<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	Vest for Biebrza-floden
Prikbladet Perikon	<i>Hypericum perforatum</i>	Vest for Biebrza-floden
Gul Iris	<i>Iris pseudacorus</i>	Vest for Biebrza-floden
Lyse-Siv	<i>Juncus effusus</i>	Vest for Biebrza-floden
Gul Fladbælg	<i>Lathyrus pratensis</i>	Vest for Biebrza-floden
Trævlekrone	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	Vest for Biebrza-floden
Sværtævæld	<i>Lycopus europaeus</i>	Vest for Biebrza-floden
Almindelig Fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	Vest for Biebrza-floden
Kattehale	<i>Lythrum salicaria</i>	Vest for Biebrza-floden
Vand-Mynte	<i>Mentha aquatica var. aquatica</i>	Vest for Biebrza-floden
Bukkeblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Vest for Biebrza-floden
Bakke-Forglemmigej	<i>Myosotis ramosissima</i>	Vest for Biebrza-floden
Katteskæg	<i>Nardus stricta</i>	Vest for Biebrza-floden
Nøkkerose	<i>Nymphaea alba var. alba</i>	Vest for Biebrza-floden
Billebo-Klaseskærm	<i>Oenanthe aquatica</i>	Vest for Biebrza-floden
Vand-Pileurt	<i>Persicaria amphibia</i>	Vest for Biebrza-floden
Bævreasp	<i>Populus tremula</i>	Vest for Biebrza-floden
Sølv-Potentil	<i>Potentilla argentea s.l.</i>	Vest for Biebrza-floden
Bidende Ranunkel	<i>Ranunculus acris</i>	Vest for Biebrza-floden
Almindelig Vandranunkel	<i>Ranunculus aquatilis s.l.</i>	Vest for Biebrza-floden
Nyrebladet Ranunkel	<i>Ranunculus auricomus</i>	Vest for Biebrza-floden
Lav Ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	Vest for Biebrza-floden
Almindelig Syre	<i>Rumex acetosa ssp. acetosa</i>	Vest for Biebrza-floden
Vand-Skræppe	<i>Rumex hydrolapathum</i>	Vest for Biebrza-floden
Bakke-Knavel	<i>Scleranthus annuus ssp. polycarpus</i>	Vest for Biebrza-floden
Bidende Stenurt	<i>Sedum acre</i>	Vest for Biebrza-floden
Grenet Pindsvineknop	<i>Sparganium erectum ssp. erectum</i>	Vest for Biebrza-floden
Småbladet Lind	<i>Tilia cordata</i>	Vest for Biebrza-floden
Krybende Baldrian	<i>Valeriana sambucifolia ssp. procurrens</i>	Vest for Biebrza-floden
Mark-Ærenpris	<i>Veronica arvensis</i>	Vest for Biebrza-floden
Tveskægget Ærenpris	<i>Veronica chamaedrys</i>	Vest for Biebrza-floden
Muse-Vikke	<i>Vicia cracca</i>	Vest for Biebrza-floden
Ager-Stedmoderblomst	<i>Viola arvensis</i>	Vest for Biebrza-floden
Hunde-Viol	<i>Viola canina ssp. canina</i>	Vest for Biebrza-floden
Mistelten	<i>Viscum album</i>	Vest for Biebrza-floden
Have-Malurt	<i>Artemisia absinthium</i>	Øvrige Biebrza
Gul Iris	<i>Iris pseudacorus</i>	Øvrige Biebrza
Eng-Troldurt	<i>Pedicularis palustris ssp. palustris</i>	Øvrige Biebrza
Muse-Vikke	<i>Vicia cracca</i>	Øvrige Biebrza

26. maj

Almindelig Røllike	<i>Achillea millefolium</i> ssp. <i>millefolium</i>	Kapice (Skrigørne-lok)
Stivhåret Kalkkarse	<i>Arabis hirsuta</i> var. <i>hirsuta</i>	Kapice (Skrigørne-lok)
Almindelig Sandkarse	<i>Cardaminopsis arenosa</i>	Kapice (Skrigørne-lok)
Rank Hjørneklap	<i>Erysimum hieracifolium</i>	Kapice (Skrigørne-lok)
Brudurt	<i>Herniaria glabra</i>	Kapice (Skrigørne-lok)
Rødknæ	<i>Rumex acetosella</i>	Kapice (Skrigørne-lok)
Flerårig Knavel	<i>Scleranthus perennis</i>	Kapice (Skrigørne-lok)
Bidende Stenurt	<i>Sedum acre</i>	Kapice (Skrigørne-lok)
Vår-Brandbæger	<i>Senecio vernalis</i>	Kapice (Skrigørne-lok)
Mark-Hindeknæ	<i>Spergularia rubra</i>	Kapice (Skrigørne-lok)
Muse-Vikke	<i>Vicia cracca</i>	Kapice (Skrigørne-lok)
Kalmus	<i>Acorus calamus</i>	Mscichy (Citronvipstjert-lok)
Gåsepotentil	<i>Argentina anserina</i>	Mscichy (Citronvipstjert-lok)
Engkarse	<i>Cardamine pratensis</i> ssp. <i>pratensis</i>	Mscichy (Citronvipstjert-lok)
Vandrøllike	<i>Hottonia palustris</i>	Mscichy (Citronvipstjert-lok)
Sankt Hansurt	<i>Hylotelephium telephium</i>	Mscichy (Citronvipstjert-lok)
Liden Andemad	<i>Lemna minor</i>	Mscichy (Citronvipstjert-lok)
Kors-Andemad	<i>Lemna trisulca</i>	Mscichy (Citronvipstjert-lok)
Dusk-Fredløs	<i>Lysimachia thyrsoiflora</i>	Mscichy (Citronvipstjert-lok)
Almindelig Vandranunkel	<i>Ranunculus aquatilis</i> s.l.	Mscichy (Citronvipstjert-lok)
Langbladet Ranunkel	<i>Ranunculus lingua</i>	Mscichy (Citronvipstjert-lok)
Vandpeberrod	<i>Rorippa amphibia</i>	Mscichy (Citronvipstjert-lok)

27. maj

Sand-Vikke	<i>Vicia villosa</i>	Motorvejsstop
Langklaset Vikke	<i>Vicia tenuifolia</i>	Tykochin (grusgrav)
Kragefod	<i>Comarum palustre</i>	Tykochin (Storkeby)
Blodrød Storkenæb	<i>Geranium sanguineum</i>	Tykochin (Storkeby)
Hvid Nøkkerose	<i>Nymphaea alba</i> var. <i>alba</i>	Tykochin (Storkeby)
Krebseklo	<i>Stratiotes aloides</i>	Tykochin (Storkeby)

28. maj

Mursennep	<i>Diploaxis muralis</i>	Warszawa
Stinkende Karse	<i>Lepidium ruderale</i>	Warszawa

Mose-Post

Foto: Jette/John

Kødfarvet Gøgeurt

Foto: Jette/John

Småblomstret Salvie

Russisk Dværggyvel

Kalmus

**Alle 3 fotos af
Jon**

Deltagerdagbøger

Lørdag den 21. maj

Endelig kom dagen, vi havde set frem til så længe. Der var mødetid i lufthavnen to timer før afgang (heldigvis). Første hold var kun på otte deltagere, Birthe og Einar, Jonna og Aage, Jette og John, Lise og Karen Margrethe. Alle havde fået sendt mail med boardingkort, jeg havde også printet et sæt ud. Det blev en længere proces at nå gaten denne morgen, men alle mødte fint ind til tiden. Der var mange mennesker. I securityafdelingen duede Birthes og Einars stregkode på boardingpasset ikke. Men så havde vi jo den, jeg havde udprintet, og så gik det glat. Senere i security blinkede en rød lampe ved Birthes bagage, og jeg skal da love for, at hendes ting blev set efter i sømmene, det tog mindst et kvarter. Endelig var det tid til en hurtig kop kaffe og lidt morgenmad.

I Warszawa blev vi modtaget af Czesster, der stod med et skilt med "Karen Hoeg" på. Pyh-ha, det var dejligt at finde ham. Hurtigt fik han os ud i den dejlige Mercedes-bus, som blev vores transportmiddel på hele turen. Vi kørte ind i byen og fik et førstehåndsindtryk af Warszawas gamle bydel. Solen skinnede dejligt, og efter en fin travetur med guidning om byens grusomheder, måtte vi meddele, at nu var det tid til en kold øl. Den fandt vi inde på det store torv under en kølende parasol. Humøret var højt, tiden gik hurtigt, og snart måtte vi i bussen igen for at hente resten af selskabet.

Da alle var samlet, kørte vi først til et pænt og billigt spisested, hvor vi fik en enkel og hurtig frokost. Derefter gik turen mod øst i den tætte trafik og mange vejarbejder. Endelig nåede vi Hotel Bialowieza. Vore to guider, Joanna og Irek tog imod os. Vi ledere havde et lille møde. Der skulle stå tidligt op næste morgen, så efter en dejlig middag med forret, suppe, kødret, kaffe og kage var det tid at pakke ud og komme i seng.

Karen Margrethe

Torvet i Warszawa

Foto: Jon

Søndag den 22. maj

Vi startede før solopgang – op kl. 03.30! Af sted med bus kl. 04.15. Først skulle vi dog lige huske vores morgenmadspose og faktisk også en frokostpose, som vores chauffør dog var så venlig at lægge på køl, efter at vi havde forladt bussen. Turen gik ned gennem byen Bialowieza, og vi blev sat af for enden af en blind vej. Begge vore guider, Joanna og Irek, fulgte med os i bussen, og nu blev vi delt op i to hold. Holdene må kun have en vis størrelse i Bialowieski Nationalpark.

Først gik Joanna med hold B. Nogle minutter efter gik hold A med Irek. Solen var lige ved at kikke gennem skylaget nede ved horisonten. Over engene lå der den smukkeste mosebryg. Her, lige uden for byen lå landskabet helt åbent – store smukke græsarealer, som man slog en gang årligt. Ind imellem stod der ”øer” af træbevoksning. Helt stille vejr, solen stod op. Meget kønt. Vi var kun ganske få km fra grænsen til Hviderusland.

Ved indgangen (der er kun den samme) til den del af nationalparken, som kaldes Strict Reserve blev vi orienteret om, at vi kun måtte færdes på stierne – og at gruppen skulle holdes samlet. Overalt var der tiltrampede tørre stier, et sted var der endda anlagt en bred gangbro et langt stykke over nogle sumpe. Urskoven var meget smuk: grøn underskov, mange forskellige træer, både nåle- og løvtræer, ældre og yngre blandet sammen, nogle træer var døde, men stod alligevel lodret op fra skovbunden, andre lå på langs og var dækket af et tykt lag mos. Bortset fra at holde stierne fri for nedfaldne træer, får skoven lov at passe sig selv. I skoven så vi broget og grå fluesnapper, skovsanger, gærdesmutte, rødhals og flere spætter: stor, lille og mellemflagspætte. Et par deltagere så også sortspætte i flugt. Der var mange spættehuller i de udgåede træer.

Mellemlagspætte

Foto: Jon

Vi gik, gik, gik, stod, gik, stod og gik og endelig var det morgenmadstid. Ingen borde og bænke naturligvis, men et par fine vandrette træstammer kunne også gøre det. Så gik, stod og gik vi igen, så friske spor efter bison på stien og så, hvordan den havde pløjet sig gennem skovbunden. Flere steder var der også rodet op i skovbunden efter vildsvin. Vi så dog ingen af delene. Irek fortalte, at han havde set ulve i området, men der går flere år imellem. En enkelt gang var det lykkedes ham at se en los – og fotografere den. Mod slutningen af besøget mødte vi gruppe B. Efter at have hørt om deres oplevelser nede ved "floden" skulle vi naturligvis også prøve. Dernede var der sivsanger, vi hørte drosselrørsanger og karmindompap, som sang "pleased to meet you here".

Hjemturen bød på endnu et møde med hold B. Nu var vi ret trætte. Alligevel gik tilbageturen igennem Paladshaven. Herinde var der også en smuk blomstereng med bl.a. småblomstret salvie. Et sted sad der fire nuttede natugleunger oppe i et træ.

Tilbage i bussen, som holdt på den anden side af Paladshaven, manglede vi Jørgen. Han var den første og havde ikke set, at vi var smuttet gennem haven. Logisk nok var han vendt tilbage til afsætningsstedet. Heldigvis kunne vi udrede trådene vha. vore mobiltelefoner.

Hjemme ved hotellet greb mange af os vores frokostpakke og satte os ud i hotellets have. Solen skinnede og vi fik hygget og hvilet os.

Allerede kl. 14.00 var Per Rasmussen og nogle skrappe unge deltagere på fuglefart igen i nærområdet. Andre brugte tiden til et tiltrængt hvil, men kl. 17.00 var vi 23 personer, der var klar igen til at se bison. Bussen kørte os uden for byen, vi blev sat af og gik i den dejlige aftenluft ud på græssletterne, nu så stille, så stille. Gulspurven sang sammen med en masse græshopper. Desværre lykkedes det ikke at se bison, kun en del spor og et ødelagt hegn, men det var en virkelig dejlig aftentur.

Middag kl. 20: vildsvinepaté, suppe med pølsestykker og bacon, kyllingebryst m. glaserede løg med fløde og ost, rabarberkage og kaffe. En begivenhedsrig dag, hvor vi fik gået omkring 16 km, os, der ikke var med Per på eftermiddagstur.

Tidlig morgentur

Foto: Jette/John

Karen Margrethe

For at vise at vi alle har oplevet turen hver på vores måde, bringer vi her som eksempel Jørgens dagbog, også fra søndag den 22. maj

Det er hårdt at skulle stå op kl. 03.30 på en søndag. Især når lørdagen har været en lang rejsedag. Men på denne søndag skal vi på tur i det der benævnes *Strict Reserve*. Kl. 04.15 kører bussen os til området, hvor vi deles i 2 hold, hver på 13 personer + guiden, *Joanna eller Irek*. Hver for sig går grupperne en stor runde i området. Guidernes forventning lyder på ca. 4 km. I praksis blev det godt 10 km. Vejret er godt til formålet, og her så tidligt på dagen er der megen "mosekonebryg". Det giver en særlig stemning i den i øvrigt gode belysning. Masser af fugle er især hørt, men også en del set. Vor medbragte morgenmadspose indtages kl. 6.45 under kønne og hyggelige omstændigheder. På den fortsatte rundtur ses *mulig mår og eger* samt spor af og fra *vildsvin og visent*. Kl. 13 er vi tilbage på hotellet efter en god, men hård tur for min aldersklasse. Jeg skyldte mit legeme et bad oven på den tur. Det løfte blev opfyldt, til stor glæde for mit legeme. Efterfølgende gik jeg en tur i den lille by, *Bialowiesa*. Ganske pæn med mange flotte træhuse. Jeg skylder at fortælle, at jeg på den tur fandt byens eneste *vejrhane*. Endda en ganske flot en. Det blev en ny turart til Per. Kl. 17 skal dagen lukkes med en aftentur, med håb og ønske om bl.a. at få *Visent* at se. Det lykkedes ikke for mig, men alligevel en god og oplevelsesrig aftentur. Kl. 20 indtages aftensmad og kl. 22.30 havde jeg en aftale med *Ole Lukøje*. Og både han og jeg holdt aftalen.

En lang og hård, men også smuk dag, var godt overstået. I morgen kan jeg sove længe, da skal jeg først op kl. 06.30.

Jørgen

Mandag den 23. maj

Vi startede med planteparade kl. 7.00 - det varede et kvarter, så startede bussen med at køre til Pogorzelee, standsede op for at se, om vi fra bussen kunne få øje på bisonokserne, som vi ikke fik set i aftes. Nå, videre til Teremiski, hvor vi heller ikke havde heldet med os, men fra bussen så vi så en lille skrigeørn, der kom flyvende med noget i næbbet. Videre til Budy, hvor vi heller ikke havde heldet med os - vi vidste godt, at man skulle være mere end almindelig heldig på det tidspunkt, men, som guiderne Joanna og Irek sagde, man skulle aldrig sige aldrig, de var rundt omkring i skoven, men de viste sig altså ikke for os i dag.

Tilbage igen for at nå vejen mod nord til Kosy Most, hvor vi gik en tur på 3 km - vi blev delt i 2 hold, og efter turen var der lidt uenighed om, det nu også var 3 km, vi følte alle, at vi havde gået mere, vi døbte dem så til polske km, og vi er helt sikre på, at det er mere end 1 dansk km....

Skidt pyt, turen var fantastisk, vi endte ude ved Narewka floden, hvor vi så et bæverhul, lille skrigeørn, havørn, og vi så og hørte bl.a. høgesanger, pirol, gulbug og rødrygget tornskade, flot med en han og hun i samme skopfelt. På vej ud til floden hørte vi mange skovsangere og gulspurve.

Vi fulgte vejen lidt sydpå og kom til et fugletårn ved floden med en del siv. Her hørte og så vi drosselrørsanger og hørte sangdrossel med alle dens melodier, vi troede flere gange det kunne være en vendehals, men det var det altså ikke - ifølge guiden. Sangdrosslen snyder meget med sin sang.

Vi nåede hen til bussen og fortsatte så til Siemianowka søen, hvor vi spiste frokost. Her var der bare så meget at se på, solen skinnede, og det passede alle fint at have god tid, hvor vi bare kunne sidde på bredden og nyde det rige fugleliv. Guiderne syntes, vi skulle flere steder hen, men vi holdt fast i, at folk var meget trætte efter gårsdagens tur på mindst 12 km i Strict Reserve, så det var fint ikke at skulle gå så meget.

Vi så vel 12 sølvhejrer, en del fiskehejrer, lille skrigørn, sort-, hvidskægget og hvidvinget terne, skeand, taffeland, pibeand, gråand og knarand. Derudover så vi hvid stork og en enkelt trane. Sluttelig fik Per Rasmussen øje på en pungmejserede, der hang i et træ, og hvor mutter fløj ind og ud. Vi hørte også sivsanger og rørdrum.

Per Rasmussen så sort stork.

Visenter

Foto (lysnet): Annelise

Vi nåede hjem ca. kl. 16.15 efter at have taget afsked med Joanna og Irek, de havde ydet en fin service og ville det bedste for os, det blev bare os, der måtte stå lidt af på det høje tempo, de lagde for dagen - i den bedste mening, vi måtte bare sande, at vi ikke er 17 år længere.

Vi var nogle stykker, der gik ned til Narewka floden ca. 500 m fra hotellet for at se bæver - Joanna og Irek havde sagt, at de sandsynligvis ville være der kl. 21. Vi mener, vi så 2 bævere, der stak hovederne frem, en på hver sin side af broen - det var svært at se i den belysning, men vi blev enige om, at det kun kunne være bævere.

Herefter gik vi 7 minutters gang hen til en restaurant, der var helt i russisk stil ved en nedlagt station - hold da op, hvor var den flot; jeg følte mig helt hensat til Doktor Zivago-tiden. Vi fik en øl og nød lokalerne, ja, selv toilettet var holdt i gammelrussisk stil.

Einar og Hans og Annelise var gået ud for at se bison, og søreme om ikke det lykkedes for dem på samme sted, som vi aftenen før havde forsøgt. Øv, øv, det ville vi også gerne have set, men man må bare sande, at Bielowieza har så meget at byde på, at man ikke kan nå det hele på den korte tid, vi havde til rådighed. Det

giver bare anledning til at vende tilbage 😊

Ebba

Tirsdag den 24. maj

Vi vågnede op til endnu en dag med strålende solskin. Dagen var "flyttedag", så kufferterne skulle pakkes, og efter to dage med morgenmads-madpakker skulle vi denne dag spise på hotellet. Der var et overdådigt udvalg i alle mulige dejlige retter – der var ikke sparet på kreativiteten.

Efter vi havde spist, nåede Jon lige en miniplanteparade (med planter fra Siemianovka søen), inden vi kl. 8.30 drog afsted, i første omgang til Zarens park, hvor vi i en times tid gik omkring ved den store sø og fik set gråspætten komme flyvende til og fra sit hul - det egentlig mål for denne lokalitet.

Herefter gik det af sted til vor næste destination, Biebzra. Undervejs holdt vi en kort toilet- og is-pause ved Bialystok, og Jon fik bl.a. plukket Takkeklap. Vel fremme blev vi modtaget af vor nye guide Michael, og efter en halv time til et hurtigt check-in drog vi igen af sted. Under busturen fortalte Michael os om nationalparken og dens plante- og dyreverden, bl.a. er der los, elg og 5 ulveflokkede dér.

Vi standsede først ved en kanal, hvor der var rester fra et af fire forter fra 1. Verdenskrig. Her spiste vi vore medbragte madpakker og gik derefter en tur langs kanalen. Vi gik på en gangbro omkranset af især en slags Kornel, en busk der er invasiv og meget dominerende i området. Der var enormt varmt, luften stod stille og solen bagte, men vi hørte rørsanger, karmindompap, sivsanger og savisanger. Vi lyttede også efter blåhals (som vist kun Michael hørte), og alle fik igen set en pungmejserede, denne gang under opbygning. Bussen ventede på os efter ca. en km og vi kørte nu til den modsatte side af floden for at se hvidrygget spætte. Undervejs i bussen fortalte Michael om områdets krigshistorie. Krigen mellem Rusland og Tyskland stod i perioder stille her. De store sumpområder gjorde det vanskeligt for begge parter at trænge længere frem, og der var enorme tab på begge sider.

Bussen parkerede på en mindre vej, hvorfra man skulle gå godt en halv km. De fleste gik med og fik set spætten, mens andre pga. varmen blev tilbage i skyggen. Vi var tilbage ved hotellet 17.15. Hotellet består af en gruppe smukke bjælkehuse i gammel stil, men er egentlig kun 10 år gammelt. Også værelsernes indretning er gennemført gammeldags med tunge møbler, broderede duge og nips, men hyggelige. 17.30 var der aftensmad, og derefter var der aftentur til en meget stor Starsump 5 km syd for hotellet. Der var en fantastisk udsigt over 12 km åbent land. Der blev bl.a. set Kødfarvet Gøgeurt og Bukkeblad, og der var 5-6 par vandsangere, der var vanskelige at få øje på, man alle de 17 deltagere på aftenturen fik set dem. Desuden sås sivsanger, rørspurv, dobbeltbekkasin, lærkefalk, rørhøg og stor kobbersnepe. Og der hørtes klokkefrø.

Vi, der blev hjemme fra aftenuren, satte os udenfor med desserten (som de andre tog af sted fra): pebermynte- og kokosis. Efterfølgende gik vi lidt omkring i området, bl.a. ned til den lille sø bag hotellet, hvorfra en højlydt symfoni af klokkefrøer iblandet enkelte grønne frøer "forstyrrede" aftenstilheden. Jette og John tog nok 1000 fotos af frøerne...

Endnu en dejlig dag lakkede mod enden.

Bodil

Planteparade

Foto: Jette/John

Onsdag den 25. maj Dwor Dobarz

Vi vågnede op med en fin udsigt over engene til en let skyet himmel med strejf af blå pletter - 16 grader. Fin morgenmad med bl.a. pandekager kl. 8.30. Der var også mulighed for at sidde ude. Dejligt!

Afgang med bus kl. 10.00. Efter ca. 20 min. kørsel når vi til **Osowiec** – første stop, som står i botanikkens tegn. Stedet er en højmose, hvor der tidligere har været gravet tørv. Der var meget dybe mosehuller. Trævæksten var primært Dunbirk, Avnbøg og Rødel. Planteobservationerne var mange, vi så bl.a. Ulvefod, Blåbær, Mose-post, Mosebølle, Soldug, Tue-Kæruld og Rosmarinlyng.

Nyt sted: **Goniadz**. Vejret var overskyet, og der faldt enkelte dråber. Vi gik langs landevejen ca. 500 m frem til et fugletårn. Der var sortterner langt ude ved et vandhul. Flere spektakulære planter: Have-Malurt, Eng-Troldurt og Gul Iris.

Frokosten, som ikke er værd at nævne, blev indtaget ved **Wolka P.** ved en blomstereng med brogede køer i baggrunden - stikkende sol mellem sorte tordenskyer. - vi nåede lige ind i bussen, før himlen åbnede sine porte.

Efter ca. 40 min. kørsel gennem fyrre-, birke- og elleskov er vi fremme ved vestsiden af floden **Biebrza**, her kører vi gennem flere små landsbyer og mange blomsterenge, af og til i nærheden af floden. Vejret er regnfuldt, men tørt i perioder. Vi passerede en lidt større landsby, hvor man skal køre hen til, hvis man skal hæve penge eller have benzin på bilen.

Midt i en kraftig byge mener Jørgen, det er muligt at spotte en "vandstær".

Fuglenes Paradis: Brzostowo - en lille byge. Et fint sted.

Vi så hedehøg, stor kobbersneppe, præstekrave, rødben, gæs, sort stork, trane, hejre, svaleklire, gul vipstjert, hvid vipstjert, ræv, rådyr og flere.

Buizyn. Flot udsigt over floddalen. Store områder med lilla Trævlekroner, rørskov, søer og floden. Flere fugle: sølvhejre, gråand, traner, kobbersneppe samt rådyr.

Vi stopper for at se en hortulan og det lykkedes! Samtidig var vi heldige at se en markpiber og en gul vipstjert.

Efter en smuk tur gennem skoven ad **Tzarens vej** er vi nået hotellet kl. 17.00.

Middagen: kørvelsuppe, svineschnitzel med flødestuvet champignons, pommes frites samt salat efterfulgt af varm æblekage med kokosis og kaffe.

Dejlig aften, hvor vi individuelt gik ture og spottede fugle og dyr.

En fin dag, som jeg oplevede den.

Løvfros

Foto: Jette/John

Annie

Torsdag den 26. maj

Løvfrøen lå stadig glad på sin gren - det så ud, som om den havde smil på!

Fotogen - og der var helt trampet fladt omkring dens gren/ busk.

Og hærflugten havde travlt!

Dagene var gået med små morgenture.

Længere dagsture.

Små aftenture.

Man prøver jo på at få det hele med!

Morgenmaden var hidtil forløbet godt med stor "varmtvandsbeholder", som kunne blive til te eller kaffe.

Men.....nu startede "udviklingen" i form af en moderne kaffebrygningsmaskine, med knapper og valgmuligheder! Da den var ny og tog sin tid, blev køen laaaaang.....og transporten af en stor kop helt til kanten (!) - blev langsom og besværlig. Folk gik helt "stive" af koncentration for ikke at spilde.

På anden vis bevægede vi os ind i denne nye verden. I parkerne måtte ikke plukkes blomster!! Stakkels Jon, hans job plejede jo ikke at være med hænderne i lommerne! Men i nyhedens/blomsternes og vores interesse blev de så fotograferet - og vist på iPad! Fagre nye verden - og denne fungerede!

I området - fik vi at vide - boede ca. 700 mennesker hele året, fordelt i 13 landsbyer. Ikke meget at lave nu, de havde været små selvforsynende landbrug, hvor de havde kunnet overleve, men var nu oftest pensionister, så fremtiden lignede ikke en fremtid derude. Området bestod af mange lange, smalle "striber" af marker. Der dyrkedes majs, kartofler og græs til hø. Der var tilskud til høet, da det brugtes til bisonokserne om vinteren. Her er fastlandsklima med kolde vintre og bestanden af bisonokser (den europæiske) var ikke så stor endnu, men i fremgang efter at den havde været næsten uddød. Der er med hjælp fra zoologiske haver lavet et avlsprogram, så man undgår indavl.

Midt i 90'erne begyndte turisterne - også polakker - at komme, så nu er der mulighed for en bedre økonomi - og så var der storken, der viste vej - den fløj foran bussen! Da den blev træt af det (!?!), fløj den ind i skoven.

Tur 3 km ud og 3 tilbage. Fint, så er der en valgmulighed til, hvor langt man kan/vil gå med. Her var der så en flot chance for at se blåhals - og den gjorde sig virkelig umage med at synge og sidde, så den kom til at ses både forfra og fra siden - samt med at alle fik set, hvor flot den var!

Vi fik også set storken, der spiste frokost, en lang snog - nogle sagde ½ m - der blev "hugget" i, så stykkerne kunne sluges.

- og så var der lige citronvipstjerten - parat til at blive iagttaget. Der sad den bare, og også den havde tid til at lade sig beundre!

Endnu en pungmejserelev blev iagttaget - hvilket fantastisk byggeri!

På vej tilbage hørtes en flodsanger. Den digitale verden åbnedes igen - mobilen frem - lyd på - og "svar". Og så lidt efter sås den - SÅDAN!!

På vej til næste område måtte vi vente på grund af en romersk-katolsk procession. Vi fandt ikke ud af, hvad det var. Imens vi ventede, så vi flere svaler - de har bedre vilkår hernede, da der stadig er mange ledninger! Det var "i de gode gamle dage", det var sådan derhjemme! Vi så dog ikke "overbesættelse" på ledningerne - men det er jo også først til efteråret, der er tid til det, når ungerne er fodret færdig!

Næste lokalitet var med mark og skove.

Nogle arter "flytter" pga. vandstanden, og enkelte arter fortrænges af andre, vi var heldige at se både havørne, musvåger og begge arter af skrigeørn, både stor og lille. På vej tilbage var vi nogle, der var heldige at se et par sjaggere, der prøvede at jage en stork væk!

I dette område er der mange ukrainere, der arbejder. Fordi mange polakker selv rejser til England, Holland eller Danmark for at tjene penge.

Polsk er svært både talt og på skrift, da dette område har været besat af både Tyskland og Rusland. I perioder har man talt russisk. Polsk har 7 flere bogstaver - hvor vi i Danmark har 3.

På vej tilbage var landskabet stadig meget fladt - et fantastisk cykelland - her helt uden bakker!

Inden maden lige oppe på værelset - og igen tænkte jeg på 90-års fødselsdagen fra nytårsaften.

Her på trappeafsatsen i halvmørket lå - ikke et isbjørneskind - men et vildsvineskind med klør, og hver gang var man ved at snuble!!

Dejlige dag - og tak til scopfolkene! De bærer scopene på hele turen - og vi får megen glæde af også at se fuglene så tæt på.

Merete

Fredag den 27. maj

Sidste dag i Dwo Dobarz, vi har pakket og tjekket ud. Stedets sidste morgenmad indtages. Inden vi kørte fik vi Michael til at tage et gruppebillede af os.

I dag går turen til Tykocin, vi skal køre ca. 45 min. dertil. Undervejs kom vi gennem en skov, hvor den nærliggende landsbys ca. 600 jøder blev skudt ned af tyskerne under 2. verdenskrig. I hele Podlaskie provinsen blev i alt ca. 600.000 jøder og polakker udryddet. Byen Tykocin er grundlagt omkring 1500-tallet, den romersk-katolske kirke er ældste bygning, senere blev der bygget en synagoge, som tyskerne bombede, den er nu genopbygget. Den er den betydeligste synagoge i Podlaskie provinsen i dag. Nogle af de ældste huse er fra 1500-tallet.

Lige uden for byen ligger der en grusgrav, hvor der yngler 3 par biædere. Der har tidligere indtil for få år siden været helt op til 30 ynglende par. Hvad der er årsag til det faldende antal ynglepar er uvist, men guiden tror det bl.a. kan være den syriske krig, idet fuglene flyver den vej op til Europa.

Vi gik ca. 500 m frem og tilbage, undervejs sås og hørtes lærken synge, vi så markpiber, biæderne og til sidst dukkede der en spurvehøg op. Men ikke alle kunne få øje på den.

Efter denne dejlige oplevelse i det varme og solfyldte område, kørte vi til storkelandsbyen Pentowo, hvor en lille landsby på meget få huse har sat storkereder op overalt både på husene 2-3 stk., på træer og pæle, i alt er der vist 24 storkepar og man forventer, at der i snit er 3-5 unger i hver rede. På vej op til museet er der anbragt 5 træfigurer af storke, hvorpå er skrevet forskellige oplysninger om deres antal, unger og føde.

Pentowo er af EU udpeget til Polens storkeby. Storkene begyndte for over 100 år siden at danne kolonier i området. Efter en orkan i 1990 hjalp EU med at genskabe de ødelagte storkereder.

I museet er der souvenirs med storke, og mange andre ting i træ og naturligvis mange billeder af storkene med unger og deres liv. Ligeledes er der inde i gården en udstilling med flotte og fantasifulde figurer lavet af de

kviste, andet materiale og træstykker, som storkene har fundet til rederne, eller også af de nedfaldne grene fra træerne, hvor der er bygget rede.

I området sås og hørtes foruden storkene også gulbug, grå fluesnapper og hortulan, men det var på en mark uden for museet. I søen der lå lige i udkanten sås og hørtes grøn frø, der kvækkede lystigt, svømmende svane, krebsekloen blomstrede.

Hvid stork

Foto: Jette/John

Frokosten indtoges både ved bussen og i museumshaven. Til sidst samledes vi ved bussen, hvor vi tog afsked med Michael og takkede for god guidning. Han belønnedes med Dansk Flora af Jon Feilberg og med autograf. Michaels kone er botaniker, så nu kan de hjælpe hinanden med at bestemme floraen, de latinske betegnelser er de samme overalt. Han var os en god guide. Han fandt, vi var meget heldige både med vejret, solskin og især alle de fugle og ting vi så.

Egentlig er det så sidste bustur nu til Warszawa. Undervejs underholdt Ebba lidt om Polens nuværende politiske situation.

Polen har siden murens fald i 1989 haft demokrati, dvs. som de opfatter demokratiet. Der er to kamre: Sejmen med 406 pladser, svarer til vores folketing og Senatet med 100 pladser. Præsidenten vælges for 5 år ad

gangen. Polakkerne er overvejende romersk-katolske, der er også andre minoriteter repræsenteret.

Fugleper gennemgik fuglelisten og fik de sidste tilføjelser med på listen.

Ved ankomsten til vort hotel - MDM Hotel, tog vi afsked med vor chauffør, som vi gav en erkendtlighed som tak for god og hensynsfuld kørsel.

Vi fik anvist vore værelser og da det nu var begyndt at regne og tordne, blev vi enige om, at vi mødes igen kl. ca. 16 nede i restauranten. I det vejr var der ingen grund til at gå rundt i Warszawa, det kan vi gøre i morgen.

I restauranten hyggede vi os med diverse drinks og øl.

Aftensmad kl. 19 og sidste elektroniske planteparade.

Karen-Grete

Lørdag den 28. maj

Efter morgenmad, aflevering af kufferter i det rum, hvor vi i aftes havde planteparade, aflevering af hotelnøgle, går vi sammen med Czester hen til metroen, hvor vi kan købe billet til sporvogn linje 4.

Vi køber 4 billetter, 1 til hver vej, jeg er nødt til at tage sporvognen tilbage til hotellet. Og det er ikke 4 stop, som Czester sagde, men 7 stop før vi står af.

Da vi kommer op fra metroen kommer vi ud på en plads, der samtidig markerer indgangen til den gamle bydel. Det er en brostensbelagt plads, hvor det tidligere kongeslot, nu museum, ligger, omgivet af en genopbygget dobbelt bymur med vandgrav. Hverken bymur eller vandgrav er gennemført, kun vist i mindre strækninger, og vandgraven er også stenbelagt, her går turisterne bl.a. også vi og ser op på murene. Herfra kunne man i tidligere tider stå og beskyde de indtrængende fjender, der var nået frem til indermuren.

Den gamle bydel er meget tæt bebygget, gaderne er opkaldt efter håndværkernes virksomheder f.eks. bryggerier, smede, sølvsmede og også en for de letlevende damer – men hvad den hed fandt jeg ikke ud af. Gaderne er meget smalle, men der kører biler her.

Den gamle by er genopbygget ud fra fotografier og tegninger fra omkring 1900-tallet og ligeledes farvelagt. Alle husenes udsmykninger er forsøgt genskabt ud fra disse kriterier. Det er lykkedes ret godt.

Ikke langt fra bymuren ligger Madame Curies fødehjem, det er ved at blive restaureret, kan derfor ikke ses.

Vi føres hen til en plads med nogle store bronzemonumenter til minde om de faldne polakker og krigens helte og videre derfra til et mægtigt monument helt i sort marmor. Vi er nået hen til hvor den tidligere ghetto har ligget. Monumentet er udført i sort marmor, som Hitler havde tiltænkt sig selv i et sejrrikt værk, såfremt han havde vundet krigen. En amerikansk jøde kom undervejs med det, købte marmoret og bekostede udførelsen. Det forestiller udvandringen fra Ægypten på siden ud mod gaden, ind mod museet er det skeletlignende mennesker, der kommer frem. På de to hjørner står de 7-armede lysestager som symbolet på lyset, dog uden lys. Et flot værk.

Nu fandt vi det var nødvendigt med en pause og gik tilbage til området nær bymuren, for der havde vi set cafeer og vi ville gerne have noget at drikke nu. Vi takkede for rundvisningen og tog afsked med Czester. Herefter var eftermiddagen fri, vi skal dog være tilbage ved hotellet kl. 17, bussen vil hente os kl. 17.30 - håber vi.

Da bussen kom kl. 17.45 var der samtidig på den anden side af gaden en demonstration, der ønskede fri hash i Polen. Men vi var ligeglade, nu skulle vi hjem.

På et termometer, der hang i skyggen, stod, at der var 34 gr. C, klart at der var varmt i Warszawa.

Flyveturen hjem gik fint, landede ca. 21,35, måtte vente lidt før døren åbnedes, men så gik det også stærkt med at komme ned efter kufferter, få sagt farvel og komme hjem.

Tak til alle for en dejlig tur sammen og tak for alle oplevelserne, især dem den første dag, selvom jeg gerne ville undvære nogle af dem.

Karen-Grete

Bymuren i Warszawa

Foto: Jette/John

Polens historie

Polen er et land, der blev skabt af folkeslag på flugt, og hvis befolkning altid har levet et liv i krigens vold. Klemmt inde mellem ekspanderende stormagter som Tyskland og Rusland har landet altid været mål for nabolandenes ambitioner.

500-900

Folk fra de asiatiske stepper trænger ind i det østlige Europa, og hundredvis af slaviske stammer flygter mod vest. Disse slaver fortrænger derved områdets germanske og keltiske stammer, som har holdt til i landet i næsten 1000 år.

1200-1569

I løbet af de næste århundreder skyder små kongeriger og fyrstendømmer op. Disse var ofte i konflikt med hinanden, og disse konflikter kom helt ud af kontrol, da også korsfarerne begyndte at komme på banen – de kæmpede hårdt for at kristne de hedninger, der stadig var og havde magt over en stor del af Østersøen.

I 1386 opstår der et samarbejde mellem Polen og Litauen, fordi den kun 12-årige dronning Jadwiga gifter sig med storfyrsten af Litauen, Jagiello. Samme Jagiello bliver valgt til konge over Polen.

I 1410 lykkedes det for en hær bestående af styrker fra Polen, Litauen, Bøhmen og Ukraine at tilføje korsfarerne fra Tyske Orden et alvorligt nederlag ved Grunwald (også kaldet Tannenberg) – dette slag er et af middelalderens berømte slag.

Fra 1410 og til 1569 udvikledes Polen og blev økonomisk stærkere, og i 1569 skabtes så den polsk – litauiske union. Denne union erobrede meget hurtigt store områder, så det kom til at strække sig helt til Sortehavet, med Hviderusland og Ukraine samt Baltikum.

Da kong Jagiello skulle forberede slaget ved Grunwald, kom han til Bialowieza med sit militær og blev meget begejstret for den enorme vilde skov med dens flokke af bisoner. Da han år efter som sejrherre vendte tilbage, erklærede han skoven for royalt jagtområde og byggede en jagthytte med et hvidt tårn. Dette hvide tårn stod på det sted, der i dag er kendt som Stara Bialowieza. Senere byggede den polsk-litauiske konge Sigismund I en ny jagthytte i Bialowieza på den bakke, hvor National Park nu ligger. Han indførte også adskillige love for at beskytte skoven og dens dyr. Fx var der dødsstraf for at skyde en bison, da denne blev anset for at være kongelig ejendom.

1770-1918

Omkring 1770 var Polen et af Europas største lande, men grundlæggende var det svagt – der var ingen centralmagt og ingen fælles statskasse, og hæren var ikke ret stor. Det gav naboerne til Rusland, de østrigske Habsburgere og preussere, blod på tanden; de indledte erobringer af Polen, der startede det, man kalder Polens 3 delinger.

Ved den 3. deling i 1795 ophørte Polen med at eksistere – og først efter Versailles-traktaten i 1918 genopstod Polen som stat.

1. Verdenskrig var jo Østrig-Ungarn og Tyskland mod Rusland.

I den krig indså russerne hurtigt Biebzra-sumpenes strategiske muligheder - som en barriere for fremtrængende krigsherrer - sumpene var ret ufremkommelige, men der var en lille flaskehals ved Osowiec, hvorfra man kunne komme videre. Der blev derfor bygget 4 forter og den berømte Zarens Vej langs Biebzra-flodens bred. Men forterne var ikke stærke nok til at hindre tyskerne og østrigerne i at erobre området. Samtidig var Rusland i knæ og tæt på den russiske revolution i 1917.

1939-2004

1. september 1939 indledte Tyskland 2. Verdenskrig. Polen blev besat, og de fleste kender nok historien herefter med Polen under Warszawa-pagten og russisk "undersåt" indenfor jerntæppet.

Polakkerne tog kampen op mod undertrykkerne, og i årene 1956, -68, -79 og -76 demonstrerede de for brød og frihed, men et egentligt gennembrud kom først i 1980 med den frie fagbevægelse, Solidaritet, med Lech Walesa i spidsen. Den fagforening fik hurtigt 10 mio. medlemmer og skabte en slagkraftig modstand mod kommunismen. Solidaritet var med i de forhandlinger, der i 1989 førte til, at Polen gennemførte de første frie valg i Østblokken.

Og som alle ved, faldt muren i 1989, og Polen vendte sig mod vesten og blev optaget i Nato i 1999 og i EU i 2004.

Ebba

Kilder:

Diverse steder på nettet, bl.a. historienet.dk og Wikipedia
 Biebzra Site Guide fra wildpoland.com
 Bieloweza Site Guide fra wildpoland.com
 "Turen går til Polen" fra Politikens Forlag.

Politisk/økonomisk situation i Polen

Polen blev medlem af EU i 2004. Væksten i bruttonationalproduktet steg herefter til 5-6 % indtil finanskrisen, hvor den faldt til 3,4%. Sammenlignet med det øvrige EU er det stadig en høj vækst – Danmark lå nede på omkring 0,5%.

Bruttonationalproduktet pr. indbygger er ca. 25% af, hvad den er i Danmark - 10.100 Euro i 2013, i Danmark var det 44.400 Euro.

Polen har 38,5 mio. indbyggere, hvoraf 86% er romersk-katolske.

Landet er 8 gange så stort som Danmark (312.679 km² mod DK 43.075 km²)
Vores eksport til Polen er 16,6 mia. kr., og vores import fra Polen er 18,2 mia. -
Polen er således et vigtigt marked for Danmark.

Arbejdsløsheden var 11,7% i marts og den laveste nogensinde.

Polens parlament består af 2 kamre:

Sejmen med 406 pladser, der svarer til vores folketing (PiS har 235 mandater).

Senatet med 100 pladser (PiS har 61 mandater)

PiS er det regerende Lov og Retfærdighedsparti.

Præsidenten vælges for 5 år ad gangen.

Polen er inddelt i 16 regioner og 379 distrikter (heraf 65 byer der har deres eget distrikt) og 2.478 kommuner.

Man har forholdstalsvalg, og der er generelt en valgdeltagelse på under 50%

Før valget i oktober 2015 havde partiet Borgernes Platform (PO) regeringsmagten – i øvrigt med Donald Tusk som statsminister fra 2005-2014 – indtil han blev valgt til formand for Europæisk Råd.

Fra oktober 2015 er Polen regeret af Lov og Retfærdighedspartiet (PiS), der har absolut flertal.

Partiet vandt valget på det sociale område med løfter om bl.a. bedre ældreomsorg, børnepasning, handicaphjælp og 500 Zloty pr. måned pr. barn til børnefamilier. Man har ændret pensionsalderen fra 67 til 65 år.

En del polakker især på landet har ikke fået nok ud af den store økonomiske vækst, og det er netop blandt disse mennesker samt mindre uddannede mennesker, at PiS henter deres stemmer. Partiet slår meget på de "polsk-katolske værdier", dvs. religion og modstand mod abort - i dag er man meget afhængig af familien til børnepasning, handicaphjælp og ældreomsorg - derfor er familien også en "polsk værdi" – man frygter, at vestlige moderne værdier vil gå ud over familien. PiS er et EU-skeptisk parti, der går for at være meget topstyret. Man har udtalt at erhvervsfolk er rene spekulanter, og man er ikke positiv overfor den frie markedsmekanisme.

Partiet blev startet af Jaroslaw Kaczynski (en af tvillingebrødrene – den anden døde i en flyulykke, som hævdes at være iværksat af russerne) – han skaber konfrontationer og blev trukket i baggrunden inden valget, fordi han ikke med den attitude var så god til at tiltrække vælgere – men reelt styrer han partiet i baggrunden.

PiS har siden regeringsmagten været meget handlekraftig og har med stor hast vedtaget en del love. Nogle af dem har fået EU til at rynke brynene – har Polen mon den rette holdning til demokrati?

Bl.a. har de vedtaget en lov, der begrænser Højesterets magt som forfatningsdomstol, der skal se til, at de love, der vedtages af regeringen, er i overensstemmelse med Polens grundlov.

Der er 15 dommere i Højesteret, og PiS har krævet, at de selv indsætter 5 dommere, samtidig med at de har indført en lov om, at der skal være 2/3 flertal for at dommen har gyldighed.

Den regel er imod Polens egen grundlov, og loven betyder, at regeringen kan få vedtaget hvad som helst – altså der er ikke et skel mellem den dømmende og udøvende magt.

Det har så udløst en krise, hvor formanden for Højesteret nægter at anerkende de 5 dommere, som regeringen har valgt.

I praksis betyder det, at Højesteret, domstole og de regioner og kommuner, der er styret af oppositionspartierne, følger Højesterets forståelse af reglerne, mens regeringen, centraladministrationen og anklagemyndigheden følger PiS' tolkning af lovene.

PiS har også tiltvunget sig magt over polsk tv, hvor man har fyret hele ledelsen og indsat egne folk, man syntes, at tv var blevet for venstredrejet. Det har resulteret i et skift i nyhederne. Der er dog andre medier, som frit kan fungere. Nogle frygter dog, at PiS så vil lave love, der regulerer deres reklameindtægter og dermed trækker tæppet væk under dem.

Alt i alt er der fra EU's side et stort obs på Polen – regeringen svarer, at Polen er et demokrati og vil vedblive med at være det - men den er der mange, der ikke tror på.

Lad os følge Polen den nærmeste fremtid – det bliver spændende at se, hvad der sker, hvis England træder ud af EU - det forlyder, at en del polakker er begyndt at søge om engelsk statsborgerskab for at undgå evt. udvisning.

Ebba

Kilder:

Podcast fra DR P1: "Verden ifølge Gram".

Sitet: polennu.dk

Podcast fra R24syv: "Europa i flammer".

Øverste foto taget af guiden Michael

Nederste foto taget af Einar